

1939 MÁR. 10.

VII

IFJÚ ÉVEK

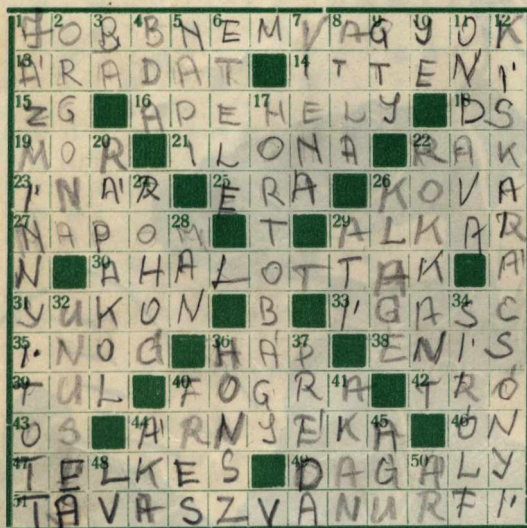
BULYÁKI L.

KERESZTREJTVÉNY.

(10 pont.)

Lakos György.

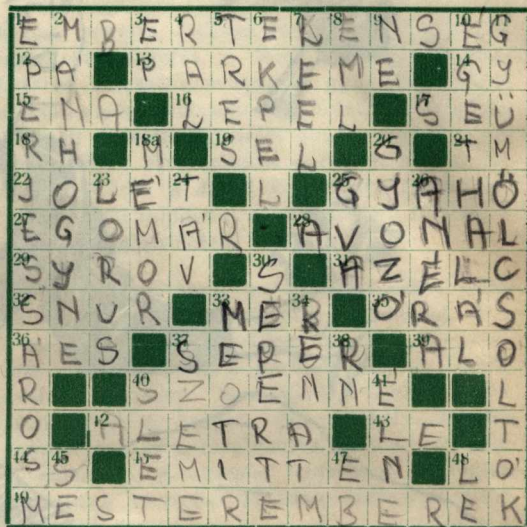
Vízszintes sor: 1. Ady vers címe. 13. Viztömeg. 14. Nem ottani. 15. Az albán király nevének mássalhangzóit. 16. A pihe. 18. Magyar botanikus monogramja. (1760—1813). 19. Mauri, mórisk. 21. Női név. 22. Helyez. 23. H-val vízi növény. 25. Éghajlat. 26. Kvarc. 27. Égitestem. 29. A mellőss végtag része. 30. Ady vers címe. 31. Észak-amerikai folyó. 33. Csiga betűi keverve. 35. Támolyog. 36. A kacsza hangja. 38. Vissza: nélkül latinul. 39. Messze. 40. Rágószervre. 42. N-nel királyi szék. 43. Száj latinul. 44. Mindennek van. 46. Fém. 47. Ilyen gazda is van. 49. A tenger felszínének emelkedése. 51. Ady verse címe.

Függőleges sorok: 1. Ady vers címe. 2. Hangszer is, virág is. 3. Rag. 4. BDA. 5. Ilyen hírek is vannak. 6. Attila. 7. Osztrák labdarugócsapat volt. (Két n helyett egy n.) 8. Vissza: régi latinul. 9. Fehérnemű mássalhangzóit. 10. S-sel angol igenlés. 11. A Bodrog egyik forrásfolyója. 12. . . . ének. (Ady vers.) 17. Délibábos, magyar róna. 20. Rárák. 22. Testi hibája van. 24. Éktelenül nevet. (!!!) 26. Panasz németül. 28. Férfi angolul. 29. Attila becézve. 32. Egy és ő latinul. (4 és 2 betű). 34. Vissza: férfinév. 36. Hadirokkantak egyesületi rövidítése. 37. Zsákmány. 40. . . .nel Augustin Jean. (Francia fizikus 1788—1827.) 41. A him. 44. K-val vizinövény. 45. AGU. 48. Magyar zeneszerző névbetűi. 50. Cipészszerszám.

KERESZTREJTVÉNY.

(10 pont.)

Jankó Miklós

Vízszintes: 1. Szívtelesség. 12. Köszönés. 13. Sétány és mutatónévmás. 14. Kettős mássalhangzó. 15. Ex-királyné. 16. Takaró. 17. S. E. Ü. 18. Ruha mássalhangzóit. 19. Fordítva figyel. 21. Tamásy Mihály kezdő betűi. 22. Nyugalom. 25. Fordítva én hagyok, te hagysz. 27. Én — latinul + már. 28. „Az” egyenes. 29. Cseh tábornok (utolsó betű hiján). 31. Tréfa (névelővel). 32. Gyerekkorong-játék. 33. A bator. 35. Órákat csinál. 36. Kötőszó — latinosan. 37. Tisztít. 39. Állat (névelővel). 40. Mondat része + nem inná. 42. Mászóeszköz (névelővel). 43. Igeköti. 44. Azonos betűk. 46. Mutatószó. 48. Háziállat. 49. Iparosok.

Függőleges: 1. Felvidéki város és megyéje. 2. Persze hogy — falusiasan. 3. E. P. 4. R. A. L. 5. Három — latinul. 6. Fordítva pillangó. 7. Két igeköti (2—2 szó). 8. Emlék — eleje. 9. Tiltószó. 10. Petőfi-vers címe. 11. Gyümölcsnemesítők. 18a. Emlékező — latinul. 20. Férfi-név (kettős ékezetthiba). 23. Fordítva tisztít. 24. Ilyen futás is van. 25. G. V. A. 26. Fordítva birkozhely. 30. Tisztította. 33. Times — betűi keverve. 34. Ranet — betűi keverve. 37. Nézőszerve (ékezetthiba). 38. R. N. 40. S. L. E. T. 41. Halna ellentéte. 45. Tiltószó. 47. Háziállat. 48. Igeköti.

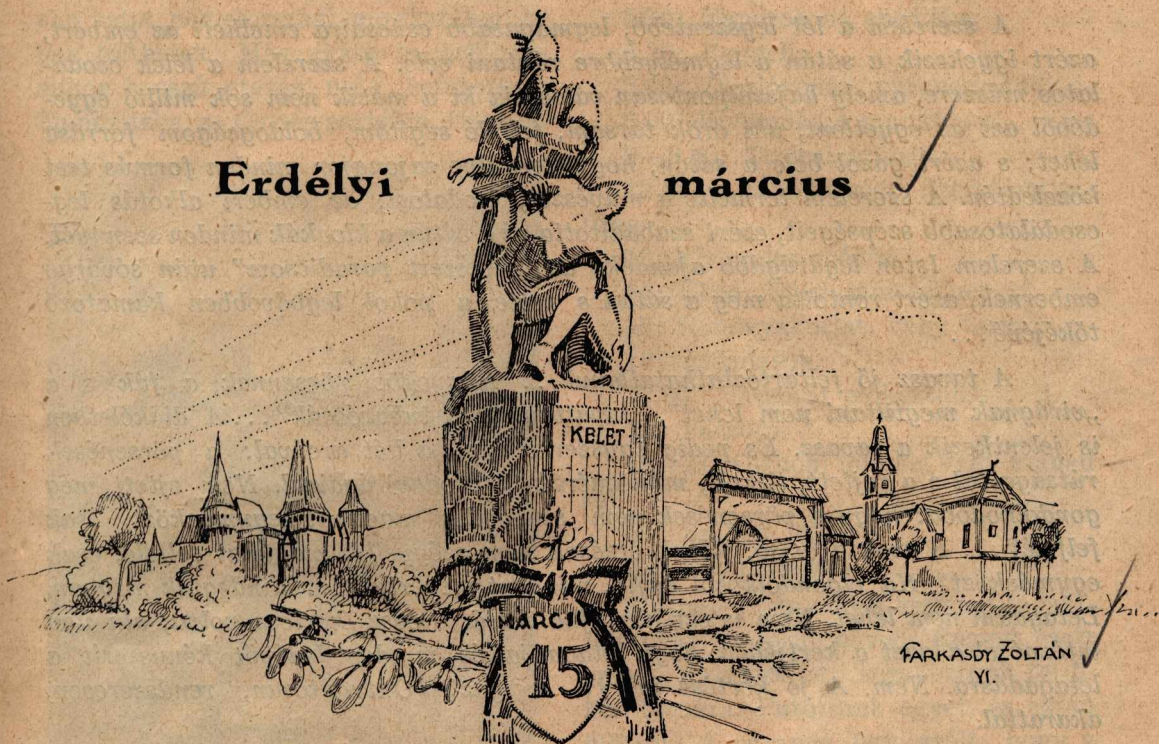
IFJÚ ÉVEK

BUDAPEST, 1939. MÁRCIUS.

XVII. ÉVFOLYAM 7. SZÁM.

Erdélyi

március ✓

Egy tizenötös szám. És március:
Az első tavasz-hónap közepe.
Kimondottam így egyszerűn,
Ne féljeteK, ne féljen senki se.

Ne féljeteK, nem tüzesednek át
Halk hangolás után a vers-sorok,
Nem temetni és nem lázítani,
Csupán figyelmeztetni akarok.

Oly csendben nő a versem, mint a fű,
Úgy duzzad, mint a rügy duzzad a fán:
Nem szavalok, — szavaltunk eleget, —
— Nagyon sokat — március idusán.

Volt egy tanítóm akkor, — igazi,
Nagy nevelő, — gyökérig lehető.
Ő mondta: csak úgy ünnep ez a nap,
Ha munkát s imát összefoglaló.

Magányos hangját zsvíj nyelte el. —
Lavina dörgött. Most, — a kő alatt
Számunkra csak csendes növekedés:
Valóban: munka s imádság maradt.

De szárny kell munkához s imához is!
Szárny, mely röpit s forrás, mely enyhet ad.
Tört szárny, beomlott kútfő: — mégis élet,
Mégis üdvösség az a régi nap.

Testvér, látod: én nem járok tilosban,
De te is hidd: nem tilalmas dolog
Még simogatni otthon a fiókban
Egy poros, régi, kicsi szalagot.

Aztán menni a hétköznapok útján,
Császárnak megadni, mi az övé,
S maga részét minden hatalomnak, —
De Istennek is, ami Istené.

Reményik Sándor.

A nagy „Ő”

Legmagasabbról lehet a legmélyebbre zuhanni. A legfinomabb műszert lehet a legkönnyebben elrontani. A legcsodálatosabb szépséget lehet leghamarébb elrútítani. S a legdrágább ajándékkal lehet a leghálátlanabbul visszaélni...

Ez az élet törvénye. Ez a sátán örvénye.

A szerelem a lét legszentebb, legmagasabb csúcsaira emelheti az embert, azért igyekszik a sátán a legmélyebbre rántani vele. A szerelem a lélek csodálatos műszere, amely hajszálpontosan választja ki a másik nem sok millió egyedéből azt az egyetlent, aki örök társam, felfelé segítőm, boldogságom forrása lehet; s azért gázol bele a sátán, hogy kergülve zajongjon minden formás test közeledtén. A szerelem termelte a művészet, irodalom, az emberi alkotás legcsodálatosabb szépségeit, ezért szabadította rá a sátán a kloakák minden szennyét. A szerelem Isten legdrágább ajándéka az „elveszett paradicsom” után sóvárgó embernek, azért rontotta meg a sátán s tette a pokol legbővebben kamatozó tőkéjévé...

A tavasz jó feltartóztathatatlanul... Rügyekbe pörssenek a fák s a „virágnak megtiltani nem lehet”, „kipattannak a tubarózsák”... A diákéletben is jelentkezik a tavasz. És pedig egyszerre mind a két arcával: a pörsenések rútságával s a rejtett, titkolt, mimózaérzések csodavirágaival. Nem ejtett még gondolkodóba: hogy a pörsenések nem szégyellik magukat egymásközt, csak felfelé? ... S azok a belső, félnék érzések nem szégyellik magukat felfelé, csak egymásközt? Ha elgondolkozol rajta, mindent megértesz... Mindegyik megvan. Letagadni nem lehet. Nem is ezt kívánjuk tőled. Rossz kertész volna, aki úgy intézné el a gazt a kertjében, hogy letagadja és minden belépőt kényszerít a letagadásra. Nem. A jó kertész irtja a gazt. Öntudatosan, rendszeresen, akarattal.

Virágbaboruló életedet is sötét, nagy dudvák, szívós, fojtó gyomok fenyegetik. Rövidesen elvadult, undorító tájék lesz, ha nem engeded lelkedbe a Nagy Kertészt: az Úr Jézus Krisztust. Bízz csak rá mindent! Ne félj tőle! Ne légy bizalmatlan hozzá. Ne sajnálj semmit, amit kiszakítandónak ítél! Ne hallgass a lázító sugdosásra, hogy Ő csak megfoszt, elvesz, kirabol... Nem. Ő mindig csak megtart, ad és a jándékoz... Megfoszt attól, ami édes, kívánatos szirupban is halálos méreg és megtartja azt, ami enyves, komikus, ostoba bimbójában is nemes tearózsa. Elveszi azt, amivel halálos sebet ejthetsz legdrágább javadon és ad olyasmit, ami csipős, maró, kegyetlen talán, mint a rózsának a permet, de megőrzi minden ellenségtől. Kirabol mindenedből, amellyel mások talán pompáznak ma, de csökevényes, beteg, fonnyadt virágot hoznak annak idején. Téged azonban megajándékoz hatalmas, gyönyörű, teljes virágzással. Ne féltsd, ne sírasd hát a fattyúhajtásokat, a tömegesen leszedett apró bimbókat! Többet ér az egyetlen, igaz, örök, mint a sok apró, szennyes, kárhözatos... Ha nem hiszed, olvasd el Ady Endrétől „A patyolat üzeneté”-t!

Első napom ✓ a zinnowitzi munkatáborban

Nem mondom, nagyon örültem, amikor megkaptam a Reichs-Arbeits-minisztériumtól az engedélyt, hogy egy pár hetet németországi munkatáborokban tölthetek. Még akkor is örültem, mikor hosszú utazás után befutottam Zinnovitzba, az Ostsee partjára, Usedom

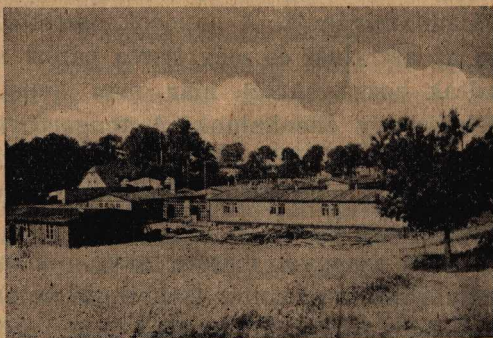

Készül az árok.

szigetére, ahová beosztásom szólt. Az sem volt éppen megvetendő, ahogy az országúton ballagtam hátizsákkal és ócska ruhában, de viszont a nagy melegre való tekintettel turistához egyáltalán nem méltó módon fagyaltot nyalogatva. De amikor megállottam bemutatkozás után a tábor munka, azaz napirendtáblája előtt, ugyancsak megvakartam volna a fejemet, ha nem szégyellek zavarba jönni. Mert a beosztás így festett:

- 4.30: Ébresztő.
- 4.35: Reggeli torna.
- 4.45—5.15: Felkészülés, takarítás.
- 5.15: Naposok az ebédlőbe.
- 5.20: Reggeli.
- 5.40: Zászlóvonás, parancskiadás.
- 6.00: Elvonulás a munkához.
- 9—9.30: Tízórai szünet.
- 12.45: A munka vége. Szerszámtisztítás.
- 13: Elvonulás ebédre.
- 14: Ebéd. Ebédutáni szünet.
- 15: Rendgyakorlat, vagy torna.
- 16: Előadások.
- 17.30: Vacsorai előkészület.
- 18: Vacsora.
- 19—21: Otthoni munka, vagy szabad est.
- 21: Szabad idő.
- 22: Lámpaoltás.

Másnap aztán volt alkalmam tapasztalatokat szerezni bőven. Reggel esett az eső, de azért ott sorakoztunk fel 5-kor tornára. Futottunk egyet, és aztán öltözni. A parancs úgy szólt, hogy a második munkaruhát kell felvenni. Ez azt jelentette, hogy dolgozunk. Az eső elállt úgyhogy nem kellett félni, de az

A tábor.

ég borult maradt. A reggeli alatt, aggodalmasan vizsgálták az ifjak, hogy mi lesz, kimegyünk vagy maradunk. De aztán egyre jobban kezdett derülni és az is kiderült, hogy megyünk. A napi-parancs után, amelyikben kiadták az aznapi jelszót is, és megemlékeztek a nap jelentős évfordulójáról, elvonultunk.

A kész árok.

Bennem egy kissé mozgott a híg kávé, a lekvár, nagyon korán volt még a reggelire. De a zsebünkben biztatóan mosolygott két nagy karaj kenyér és közte valami felvágott. A naposok osztották ki az asztalnál és még tiszta papírt is adtak hozzá. Attól már nem kellett félni, hogy éhenhalunk. A tengerparti könnyű esőt addig már teljesen elűzte a nap és a hozzáértők megállapították, hogy meleg lesz még.

Mire a nagyon messze fekvő munkahelyre kivitt az autó, (teherautó volt), már be is teljesedett a jóslat. A nap erősen tűzött és hamarosan eldobáltuk az

ingeket és úgy láttunk neki a munkának. Ezen a helyen egy homokhegyet hordtunk el és egy kis olajmotoros masinával kb. 1 km-re vontatva a megrakott csilléket egy töltést készítettünk. Leccapolás volt és a talaj nagyon nedves lévén, a legkisebb esőre is úgy megdagadt a már ásott árkokban a víz, hogy ha nincsenek ott a homok-töltések előnt mindent. A töltés oldalára fekete föld került, arra meg fűkockák. No, de én lenn voltam a csilléknél és ugyancsak megizzadtam a lapátolásban. Nen mondom, az iramot bírtam, dobáltam olyan gyorsan, mint a németek, de nem lévén gyakorlatom, sokkal kevesebb került mindig a lapátra és a végén bizony lemaradtam vagy 25 lapátnyi mennyiséggel. De aztán készen volt, végre és amíg az új csillék beálltak, megpihenhettünk. A kezem sajgott rettentően, feltört és sziszegtem is alaposan. Hogy aztán délig miképp bírtam, azt ma sem tudom.

Az ebédnél úgy faltunk, mint a farkasok. Főzelék volt, benne főtt hússal, annyi kenyérrrel, amennyit ki-ki akart. És utána a pihenés. Az volt csak szép. Ebéd alatt, hogy „ne unatkozzunk” újságszemle volt, az érdekes eseményeket felolvasták és megjegyzésekkel kísérték. De mondhatom, alig vártuk, hogy egy kicsit lepihenjünk a húsben,

Dolgozik az ifjúság.

mert a nap nagyon forró volt künn. De hát minden jó, ez is hamar véget ért. 3 órakor füttyült künn a napos, rendgyakorlat. Ebben nem kellett résztvennem, hogy ne rontsam, amit ők már tudtak, úgy, hogy az árnyékból szemlélődtem. Mondhatom, jobb dolgom volt, mint nekik. A gyakorlótéren ugyanis meglehetősen kavargott a por is, lévén ott minden futóhomok. Mindenki örült, hogy vége lett és hamarosan ott volt az egész társaság, (200-nál többen voltunk ebben a táborban) az ebédlőben és vártuk az előadást. Ezen a napon éppen Stapo volt, vagyis Staatspolitische Unterricht és a Hohenstaufok uralkodását tárgyalták. Különösen nekem volt nagyon érdekes, az a sok új szempont és egyúttal az egységes világnézet, amelyikbe ezt is beleillesztették.

Közbe-közbe, amikor egyesek feje kissé lecsuklott a meleg és a délelőtti munka hatása alatt, hirtelen felállítottak minket és rendben volt. (Próbáljon meg valaki állva aludni!) De aztán ennek is vége volt. Volt még egy kis szabadidőnk, ezalatt nagyarányú szerszámvizit volt. Az egyes osztagok kisorjáztak barakjaik elé és mindenki megmutatta munkaeszközeit. Amelyiké nem csillogott a tisztaságtól, azt arra ítélték, hogy szabad idejét erre fordítsa. Rendnek kell lenni.

Aztán vacsora és utána őrsváltás. A vacsora még sokkal jobb volt, mint az ebéd, kakaó volt, vaj és felvágott. Jól is lakott mindenki, de nagyon nagybélűeknek még hoztak a déli maradékból is. Erre azonban nem nagyon pályáztott a társaság. Vacsora után egy pár ember díszruhába öltözve sorakozott künn. Megkérdeztem, hogy hová mennek. Kimenőt kaptak valami nagyon fontos dolog miatt. Az ügyeletes tiszt

végignézte őket, meg kellett mutatni, van-e tiszta zsebkezdőjük és tiszta-e a körmük. No de minden rendben volt. Elvonultak.

7 órakor kezdődött az otthoni munka. Állt pedig az krumpli hámozásból, ami mellé, hogy ne unatkozzunk a tábor zenész tagjai zenét szolgáltatottak. Volt egy ócska pianinó, azt kicipeltek az udvarra, előszedték a hegedűt, harmonikát, sőt volt egy saxofonos is és csakhamar olyan hangverseny volt, hogy a falusiak mind ott álltak a kerítésnél és hallgatták a zenét.

A sötétség beálltával bevonultunk és előkészültünk a lefekvésre. A fiúk arról beszélgettek, hogy szerdán este mindenki részére kimenő van már 6 órától és, hogy egészen 10-ig szabad kint lenni, vasárnap pedig nincsen semmi munka és délelőtt fürdés a tengerben, este meg, vagyis délután 2-től éjfélig kimenő. De ez még egyelőre messzi volt, lévén csak hétfő, úgyhogy mikor a füttyszóra 10-kor leoltottuk a lámpát, én alaposan sajtó tenyérrel és derékkel, a fiúk meg egy halk sóhajjal, hogy mért nincsen már holnap vasárnap befordultunk, azt hiszem aki álmodott a vasárnap gyönyörűségeit szedegethette össze magának.

Kemény Péter.

|||||
Mikes Kelemen leveléből.

„Micsoda szép dolog, mikor az ember felől jót mondanak, néki jót kívánnak. Az mindannyi imádság Isten előtt. Aki felől jót nem mond senki, igen szegényül megyen ki e világból, ha gazdag is. Egy jó keresztyén azt szokta vala mondani: „Elvesztettem, amit elköltöttem. Másokra hagytam, amit bírtam. Az megmaradott, amit másoknak adtam.” Az bizonyos, hogy megmarad nemcsak az adomány, de még csak a szép, kegyes, felebaráti szeretettel való szók is megmaradnak.”
Rodostó, 1742, 29. április.

FEJTÁGULÁS

Irta: *Farkas Zoltán.*

Hollandia felé robogott velünk a gyorsvonat. Éjtszaka indultunk hazulról s a reggeli ébredés után rögtön az ablaknak estünk, hogy kigyönyörködjük magunkat az idegen tájak szépségében. De hamarosan beteltünk vele. Rájöttünk, hogy a hegyek-völgyek, erdők-mezők kevés eltéréssel majdnem mindenütt egyformák. Ami kevés eltérés van rajtuk, azt az emberek csinálták. De viszont nyugat felé ezek az emberi csinálmányok is eléggé hasonlítanak egymáshoz. Csak nagy néha mutatkozik valami eltérés. A változatosságnak ezért az egy szem mazsolájáért pedig nem érdemes órákhosszat az ablaknál ácsorogni.

Szépen visszatelepedtünk tehát a bőrülésekre és diskurálni kezdtünk. Hatan voltunk, válogatott magyarok s egy diákvilágszövetség nagygyűlésére utaztunk (természetesen a világszövetség költségén). Öten még sohse jártunk külföldön. Először próbáljuk ki tehát gyakorlatban a „freuleinektől”, instruktoroktól, vagy épen a „Tanuljon olcsón, jól...” jeligéjű könyvekből szerzett nyelvtudományunkat. A hatodik Zsiga bátyánk volt. Egyetemi tanársegéd az orvosi fakultáson. Mindig mosolygó, huncut öregdiák. Ha nem foglalkozott igen komoly dolgokkal, akkor mindig valami tréfán járt az esze. S a veszélyes az volt benne, hogy a tréfáit olyan képzel adta elő, mint a bonctant az egyetemi katedrán. A „Zsiga bá'-ban járatlan” elemek tehát sohse tudták hol végződik a komoly és hol kezdődik a tréfa. Így aztán agyafurt tréfáinak mindig robbanó sikerük volt. A legrobbanóbban aztán mindig ő nevetett rajtuk és pedig

olyan ellenállhatatlan áradással, hogy rendszerint magával sodorta az elképedt vagy gutától kerülgetett áldozatait is. Ezért nem maradt tréfáinak soha semmi kellemetlen utóíze.

Ezek után hadd mondok el, hogy tett lóvá bennünket ezen az utazáson, pedig „funéros” diákgyerekek voltunk mi magunk is. De Zsiga bá'-tól nem szégyen, mert ahogy a betegen az első tapintással megtalálja a kimetszendő kelevényt, tréfái is mindig valami ilyet mívelnek.

Hát ahogy mondok, belecsömörölvén a tájnézegetésbe visszatelepedtünk az ülésekre és nagy diskurálásba kezdtünk. A beszélgetés ú. n. „magas színvonalú” volt. Ezt az egyébként is „tudóskodásra” hajlamos természetünkön kívül az is magával hozta, hogy ilyen rendkívüli utazáson vagyunk a „magyar diákság kiküldöttei”. Hogy mennyire aránytalanul emeli az ilyesmi az ember külső-belső „önsúlyát”, azt csak az tudja, aki már próbálta. Azaz, hogy rosszul mondok, épen az nem tudja és látja, aki benne van ebben a szellemi „béka és az ökör” komédiában. Mindenki más azonnal észreveszi. Mondhatnám, undorral veszi észre.

Ha már akkoriban is olyan tájékozottságom lett volna a „Zsiga bá' ismé”-ben, amilyen ma van, az a furcsán-komoly arc, amellyel Zsiga bá' fejtegetéseinket hallgatta, meg az a hirtelen felvillanó gonosz-tréfás mosoly, mielőtt beszélni kezdett, nagyon sokat mondhatott volna. De így fel se tűnt s ittuk Zsiga bá' fejtegetéseit, mint a kijelentést.

Arról folyt ugyanis a szó, hogy micsoda látóköri- és ismeret-tágulást jelent egy utazás Nyugatra (nagy Nyövel, Ady-ból szabadon elővezetve). Valóságos „szellemi fejtágulást...” Nos, ennél a pontnál szólt közbe Zsiga bá' s bizonygatta, hogy ez mennyire igaz. Sőt, jött elő az exakt tudomány elképesztő megállapításaival, amit mindig szájtátva hallgattunk az egyetemen is, társaságban is, ha tudományos dolgokat kezdett előadni, nemcsak szellemi, de valósággal fizikai jelenség a *fejtágulás*, ha keleti ember nyugatra utazik. Apáczai Cseri János az első, akinek naplójában jegyzeteket találunk erről az érthetetlen tünetről. A fejének méretei mintha hirtelen megnőttek volna, a süvege, mint írja, „tsak a kupám tetőjén üle”. Ügyet se vetett a dologra. Csináltatott bővebb süveget, ami „ügön csak hollandus módra sükerödött.” Csak akkor figyelte fel a dologra és jegyezte fel naplójában, amikor Van der Koldt, a híres dogmatikus professzor kíséretében átrándult egy nagy „egyetömös disputációra” Angliába, s ott újra „hertelenében megküszebbedék” a süvege. Apáczai nem értette az esetet, azért „ama gonosz ördög külön-külön intselkedéseiről” ejt néhány szót, aztán napirendre tér fölötte.

— Érdekes, — mondta Zsiga bá' — hogy érteni maig se értjük ezt még mi anatómusok és biológusok se, de a jelenséget magát Apáczai óta majd mindig egyik magyar megfigyelte és megemlítette, aki először járt nyugaton. S a jelenség annál nagyobb mértékű, minél nagyobb kapacitású az a keleti koponya. Széchenyi pl. alig győzi csákóit bővítetni nyugati utazgatásai idején. Kossuthnak minden államban új kalapot kell venni. S jellemző az amerikai riporterekre, meg az amerikai praktikus-

ságra, hogy a legnagyobb amerikai újság kiadója a new-yorki kikötőben már egy olyan új kalappal várta Kossuth Lajost, amelyik 2 számmal nagyobb volt az Angliában viselt kalapjánál. Akkoriban sokat mosolyogtak ezen az európai újságolvasók s valami nagy kalapkirály reklámtrükkjének tartották, pedig sokkal komolyabb jelentősége volt ennek az ajándékkalapnak. Ez a sajtóságos tünet, a keleti fejtágulás (*amplificatio-capitis occidentalis*.)

— Na és? Mi lehet mégis az oka? Valami föltevésnek csak van rája, hogy mi okozhatja? — ostromoltuk meg Zsiga bá'-t ámulatunkból ocsudva.

Zsiga bá' mondott is egy-két hipotézist, amelyeket agyontűzdelt ismeretlen latin és görög szavakkal, amibe bele-rángatta a hold vonzásától, az evolúción és relativitáson keresztül az atomrobbantásig az összes újsütetű elméleteket, hogy a végén istókucse úgy éreztük kavargó és zúgó fejünket, mintha bévülről a körsugár minden irányába feszítenék, nyomnák, tágítanák széjjel.

Úgy belemelegedtünk a vitába, okoskodásokba, fejtegetésekbe, hogy észre se vettük és vonatunk már az amszterdami pályaudvar füsttel vegyes hal-szagába fúródott bele.

Jól estébe hajlott, amikor a szállóban elhelyezkedtünk. Elnyúzottak és összetörtek voltunk, de azért a kezdő utazók szokása szerint még aznap este összeszaladgáltuk a város felét. S mint a fadarab, úgy hullottunk utána az ágyba.

Másnap jó későn ébredtem s gyorsan igyekeztem öltözködni, mert fél tízre beszéltük meg a reggelit a szálló előtti napfényes terraszra, s már kilenc elmúlt. Pár perccel fél tíz előtt készültem el s az egyik kezemmel fejembeágván a

kalapot, a másikkal már a kilincset fogtam, hogy rohanok le, amikor hirtelen eleresztettem a kilincset... Mi van a kalappal? Nem csúszik símán a helyére, hanem megáll konokul a fejtető magasabb régiójánál. Fordulok a tükörhöz, hát... Uramisten... a fejem tetején ül bánatosan...

Szinte megdermedtem a felfedezéstől. Aztán meg elöntött a forróság és hevesen dobogni kezdett a szívem. Hát mégis igaz?... Apáczai, Széchenyi, Kossuth... „amplificatio capitis occidentalis”. Így mégsem mehetek emberek közé! Gyerünk kalapot venni. Talán van itt közelben egy kalapos.

Lerohantam a lépcsőn, el a bámuló portás előtt s körülnézelődök a világvároshoz képest eléggé gyér forgalmú utcán. Nini, épen szemben van itt egy úridivat üzlet. Gyerünk. Berobogok izzó keleti temperamentummal s már az ajtóban kiáltom németül:

— Kérek egy 60-as számú zöld kalapot.

Egyszerre négy magyar néz rám vissza a pult elől. A négy útitárs. Csak Zsiga bá' hiányzik az együttesből. Ott állnak sorba és kalapot próbálnak.

— Neked is? Neked is? — suttogják felém izgatottan és lázasan válogatnak a kalapok közt.

— Nekem is, — mondom büszkén és fejembe nyomom a szép zöld kalapot, amelyet a segéd nyújt már felém elegánsan beütven a tetejét.

De mi az? A kalap a fülemig zuhan alá. Ha nincs teteje, a nyakamig esik.

Úgy látszik azért egy kicsit túlbeszültem a tágulást. Nem, két számmal még se nőtt. Nyugodjunk bele, nincs akkora „kapacitása” a fejemnek, mint Kossuth Lajosénak. No, sebjaj, azon alul is lehet még valaki „kiváló koponya”.

— 59-est kérnék, — mondom halkan a segédnek.

Válogat, beüti, ideadja az ötvenkilencset. Nem olyan repülőbomba sebességgel, de bizony ez is csak fülíg zuhan. Nézem a tükörben: nagy. Kimondottan nagy. Hát mi ez?

— Nincs 58 és feles? — kérdem a segédet egész szomorúan. Majdnem súgva, hogy a többiek ne hallják.

— Sajnos, olyan nincs.

Nézem újra a tükörben. Nagy. Így nem lehet hordani. Mégis csak kisebb kéne! Felteszem a magamét. Ez meg kicsi. Nevetséges kicsi. Ezt se lehet így viselni.

Nem értem.

— Tessék csak adni agy 58-ast! — szólok újra a türelmesen álldogáló segédnek (Hollandiában nem dicsérik az árut hangosan, nem beszélnek rá a vevőt erőszakos ajánlgatással semmire. Milyen úri, mennyire keresztényen szokás!).

Ideadja. Próbálom. Egészen jó.

— Hát, hogy a ménkübe? — tör ki belőlem az igazi „morbus occidentalis”. — Az enyém is 58-as, és az nem jó?

Rakom a fejembe azt. Nem bizony, nem jó. Ül a fejem tetején, mint maki a lábán. Hát, hogy a fittyfirittybe?

Nézem jobbról-balról, kívülről-bévről... Egyszerre csak... Szinte a vér is megdermedt bennem... Megakad a szemem a kalap belső bőrszalagján. Hűh, de gonoszat sejtek... Hát ez meg mért ilyen duzzadt?...

Mögéje nyúlok és kirántok egy keskenyre hajtogatott pesti újságoldalból gyártott betétet.

— Hogy a nyavalya!... — robban ki belőlem s hátrafordulok a társaim felé.

Hogy azok mit műveltek eddig, az szinte ki is esett a tudatkörömből, csak most tátottam el a számat, mikor szemben találtam magammal mind a négyet, amint ők is egy ugyanolyan kunkorodó kalapbetétet lobogtatnak és püfögnek elő belőlük a „Hogy a nyavalya!” különféle variációi.

Ebben a pillanatban hatalmas, sodró kacagás harsant fel a boltajtóból. Zsiga

bá' állt ott és hasát fogva gyönyörködött művében.

Mit tehattünk? Lóbáltuk kezünkben a kunkorodó kalapbetétet és belesodrótunk az áradó kacagásba. Zengett a bolt, zengett az utca, zengett a szálloda terrasza...

— A faképnél hagyott hollandus kalapok és segédek bambán bámultak utánunk...

Könyvismertetés

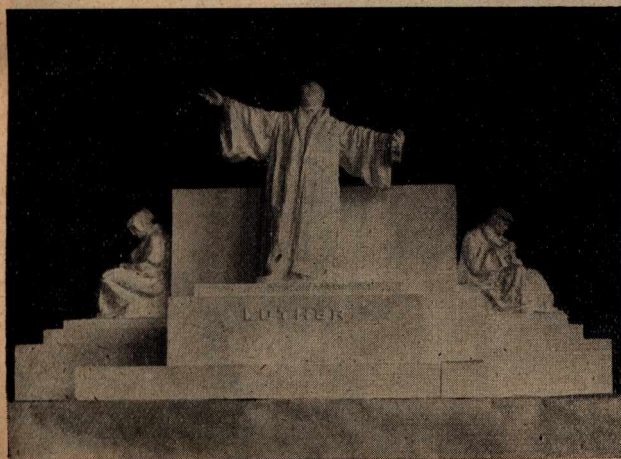
Fertsek Ferenc: Pubi és a körülmények

(Könyvbarátok Kis Könyve.)

Egyéni hangú és különös zamatú ifjúsági irás ez a könyv. Kevés regény látott napvilágot, melyben a gyermeklélek csodálatos világa a maga üdeségében és közvetlenségében ilyen megkapóan nyilatkozott volna meg, mint ebben a könyvben. Azok közé az ifjúsági regények közé tartozik, melyben gyermek és felnőtt egyaránt örömet leli. A gyereket a közvetlen élmény és a közös sors benyomása, a felnőttet az emlékezés fátyolán kedves hangulata ragadja magával, amely a könyv minden sorából feléje árad. Hőse, Pubi, nem különleges tulajdonságokkal felruházott gyerek, nem a mintagyerek,

de nem is az ismert „komisz kölyök” típusa, nem történnek vele olyan rendkívüli dolgok, amelyek bármely más gyerekkel meg nem történhetnének. Pubi az „örök” gyerek, bánataival, gondjaival, örömeivel és problémáival. Megtudjuk, mi fáj neki, mi a véleménye az iskoláról, tanáraitól, szüleiről, a politikáról, a lányokról, a tánciskoláról és az élet előtte még fel nem tárult titkairól.

A Janovits István pompás illusztrációival díszített könyv az Egyetemi Nyomda szokásos ízléses köntösében jelenik meg. Ára egészvászonkötésben 3.80 P.

Mult számunkban jelentettük, hogy bemutatjuk azokat a Luther-szobrokat, melyeknek művészt az újabb szűkkörű pályázatra meghívták.

Horvay János műve. ✓

A motorok szerepe a háborúban

Tudjuk, hogy a háborúban nagy szerepet játszik a gyorsaság, vagyis, hogy az egyik fél az embereit vagy ágyúit

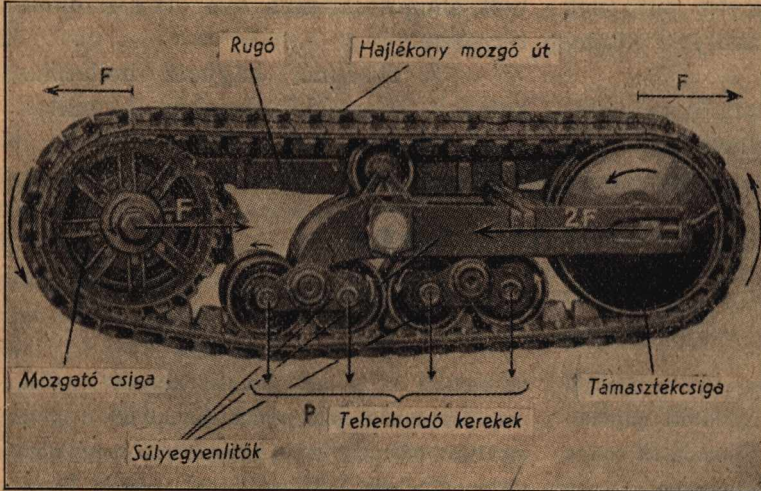
nek védelmet is nyújt olyan helyeken, ahol másképen áthatolni nem lehetne. Az abesszin és a most folyó spanyol háborúkban már némileg ki is próbálták ezt a motorosított hadviselést.

A katonai szakértők szerint ezek a motorosított járművek a jövő háborújában még nagyobb szerepet játszanak majd, mert könnyen az ellenség hátába kerülhetnek és még mielőtt felismernék őket, tönkreteszhetnek vasúti állomásokat, gyárakat, vagy olyan épületeket, amelyek az ellen-

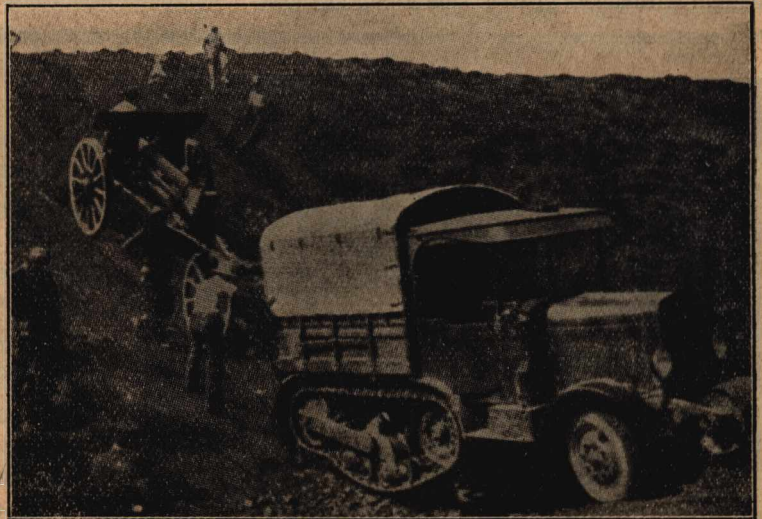
ségnek nagy hasznára vannak. A felderítést is, amely eddig gyorsabban mozgó csapatok, tehát a lovasság faladata volt, ezek a motoros alakulatok vállalhatják magukra. Gyorsabban mozognak, mint

minél gyorsabban tudja egy helyről odaszállítani, ahol éppen szükség van rájuk. Természetes, hogy viszont az ellenfél igyekszik ezt megakadályozni lehetőleg azzal, hogy az utakat tönkre teszi. Hogy tehát a gyorsaság követelményeinek is eleget tegyenek, meg az ellenség szándékait is megghiúsítsák, olyan motoros járműveket szerkesztettek, amelyek út nélkül vagy egyenetlen terepen is biztosan és gyorsan tudnak mozogni. Mint-hogy ezeken a járműveken még páncél is van, a benne lévő

Hernyőszerkezetű páncélkocsi.

Hernyőszerkezet.

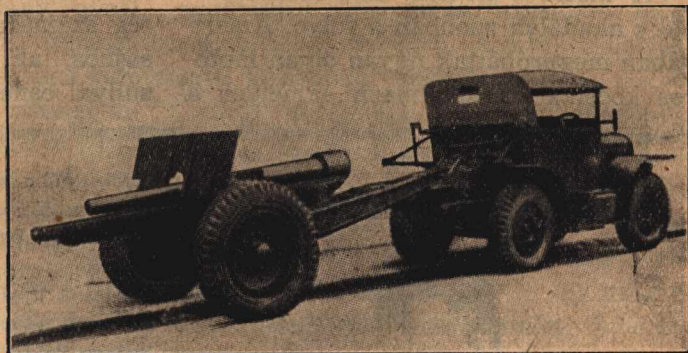

Hatkerekű páncélcsoi (4 kiségitő kerékkal.) ✓

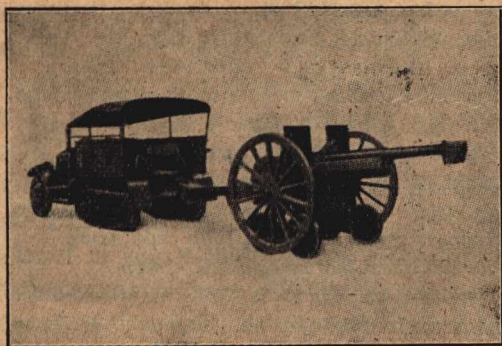
a ló, nagyobb terhet vihetnek magukkal, kevesebb személyzet szükséges melléjük, télen-nyáron egyaránt használhatók és a személyzetük védve van az ellenség ellen. A katonai szakértők azt is kiszámították, hogy egy lovas tüzérezred egyévi eltartása egy millió 200.000 pengőbe kerül, ezzel szemben ugyanolyan értékű motoros tüzérezred csak hatvan ezer pengőbe kerül. A beszerzési ár körülbelül mindkettőnél egyforma nagy, de viszont a motor kétannyi ideig tart, mint a ló. A gyalogság is felhasználhatja a motoros kocsikat, így a lőszerrel való ellátás is könnyebb és veszélytelenebb. Az egyes fegyvernemek között elmosódik a különbség, mert hiszen így a gyalogosok, tüzerek ugyanúgy mozognak, mint a huszárok. A lovasság és gyalogság részére azonban inkább könnyű de gyors, a tüzéség számára pedig erősebben páncélozott, nehezebb, de lassúbb motoros gépkocsik használatosak.

Ami a hadi gépkocsikat illeti, két fajtájuk van. Az egyik a hernyórendszerű, a másik a hatkerekű. A hernyórendszer lánchoz hasonlít, amely két csigán és a kocsisúlyát hordó kereken van átvetve. Az egyik csigakerék fogas és ez a mozgató, a hátsó csiga csak tá-

Gummikerekű ágyú. ✓

maszték. Kemény talajon csak a hernyórendszer alján levő kaucsuklemezek érintkeznek a felszínnel s akkor a haladás zajtalan. A fémrészek csak akkor érik a földet, ha a talaj lágy és így a kaucsuklemezek belesüllyednek a talajba. A kocsisúlyát hordó kerekek a hernyórendszer belső színein gördülnek. — Előfordul, hogy a hernyórendszer csak a kocsis hátsó része alá alkalmazták (2. kép.) vagy pedig az egész kocsis alatt van. Ezt az utóbbit nevezik *tanknak*.

Alacsony gummikerekkel ellátott ágyú.

A hatkerekű páncélos kocsis tulajdonképpen 10 keréssel van ellátva, de a kere-

kek közül két pár kisebb átmérőjű, ki-segítő kerék, amelyek csak akkor érnek talajt, ha lejtős felszínen mennek át. (3. kép). Az ilyen kocsi azonban nem tud mozogni mocsaras talajon, mert bele-süllyed, elenben a tank a széles talpával ráfekszik a talajra és fenntartja a kocsit. A hernyó szerkezetre készített kocsi legnagyobb sebessége óránként hatvan kilométer s ez teljesen elegendő-nek is bizonyult bizonyos célok eléré-sére. Újabban az ágyúk kerekeit is kaucsuk gyűrűvel látják el. Nagyobb sebességre inkább a kerekes kocsik al-kalmasak, mindenféle terepen viszont a hernyószerkezetűek tudnak mozogni.

A motoros kocsik alkalmazásának nagy akadálya azonban a folyó. Ameri-kában megpróbálták ugyan olyan moto-ros kocsikat is alkalmazni, amelyek a

motor feléig vízbe merülve is tudnak haladni, de azért mégis jobb a motoros kocsik számára a híd. A hídnak pedig erősebbnek kell lennie, mint régen s az elkészítése több időt követel. Így aztán egy hadtest, amely egy 60 méter széles folyón vert két hídon 6 óra alatt át tudott kelni, most csak 27 óra alatt tud a másik partra átkerülni. S előáll az az érdekes helyzet, hogy a motoros kocsik, amelyek bizonyos szempontból gyorsaságot jelentenek, ha folyó van az útban, lassítják a hadviselést.

Ennek ellenére sem kétségtelen, hogy a jövő háborújában a gépek igen nagy szerepet fognak játszani, s így a tech-nika, a találmányok, melyek az emberi-ség számára sok kényelmet jelentenek, sajnos, az emberirtás terén is nagy súllyal esnek latba. *Krónikás.*

Mák Pista panaszai

Eddig több ízben is megmondtam keményen,
Hogy az új reformról mi a véleményem.
Mostan azt a kérdést szeretném pedzeni,
Hogy a t a n a n y a g g a l mit kéne kezdeni?
Azt is meg kellene újra válogatni,
S ami fölösleges, rostán kihullatni.

Eddig főleg csak mi válogattunk benne,
(Mintha bizony ez is a mi dolgunk lenne!)
De azért megtettük buzgón és szívesen,
S kihagytunk belőle sokszor, bőségesen.
Olvastuk újságban már az év folyamán,
Hogy az anyagot is megrostálják talán,
Sajnos, hogy még eddig nem vehettem észre,
Mert reábukkanok mindig az egésze.
Itt van pl. a latin nyelvtan magja,
A latin tanár úr pontosan földadja,
Nagyon szerény ember, nem mer hozzányúlni.
Őt deklinációt kell most is tanulni,
Ha rám volna bízva a tanügyi törvény,
Én a harmadikat nyugodtan törölném.
Négy deklináció, az is úntig elég,
Az eseteknek is eltörölném felét.
A semlegesnemet örömmel kihagynám,
A coniugatiót kettőre faragnám.
A passivumot is, ami épp illeti,
Semmi esetre sem kegyelmeznék neki.
Praepositiókat csökkenteném négyre,
Szivacsot tennék a tiznél több számnévre —
S ha nekifeszülne ügyesen az elmém,
A névmásokat is jól megtizedelném.
Igy a nyelvtankönyv, ha vékonyabb is lenne,
De nagyobb örömünk telnék mégis benne.

Telek.

MÁRCIUS

Irta: Kiss Gábor.

A mi kis vidéki városunkban két középiskola is van, két különböző, de jól megválasztott típus: egy fiú és egy leánygimnázium. Ez nemcsak azért jobb így, mert ha pl. mindkét iskola fiúgimnázium lenne, ellenségesebb harcok folynának évenként a város melletti mezőn, s nagyobb lenne a betört ablakok száma, hanem azért is, mert igen hasznosan egészíti ki egymást a két közintézmény. Így pl., hogy mást ne említsek, sohasem kétséges a tánciskola jövője, azon sem kell nagyon aggódni, hogy a fiúiskola diákbálja a „hölgyhiány” miatt nem sikerül. Sőt a leányiskola ünnepélyeinek is mindig biztos közönsége van. Igaz, hogy minden ilyen alkalommal tanár nénik és tanár urak tekintete pásztázza a terepet, mint a fényszórók, az eget, de hát a fényszórók is pihennek néha-néha... S abban is sok boldogság van, ha csak messziről láthatjuk is meg azt az arcot, amelyre oly sok igyekezettel, de oly kevés eredménnyel igyekeztünk átformálni Dorothea arcát a német könyvünkben, vagy Nausikaáét a Homeros Odysseiájában.

A legkedvesebb közös élménye azonban a két iskola ifjúságának az, hogy együtt szokták megünnepelni március idusát. Már maga a műsorkészítés is sok örömmel jár, de a legkiemelkedőbb dolog mégis az, hogy a fiúgimnázium költőt avat az ünnepen. Az ünnepi óda pályázattal van egybekötve s a nyertes poéta maga szavalja el. Istenem, de szép jelenet is az! A lelkes sereg előtt kiönteni szívünk legszentebb érzését, a hazaszeretetet... Lelkesedést csinálni a fiúk arcára, csillogást a lányok szemébe..

Van is nagy izgalom már hetekkel

előbb, nemcsak a titkos költők seregében (melynek nagyságáról hozzávetőleges fogalmat alkothatunk, ha a napilapok híreit és szerkesztői üzeneteit figyeljük) hanem a barátok és „ismerősök” körében is. Mert ugyebár a tánciskolába el-elkerül egy emlékalbum, amelynek lapjára odakívánczik egy mélyérzésű, ábrándos vers hamarosan. Az pedig aztán nem mindegy a tulajdonos számára, hogy a vers egy ismeretlen alkalmi verselőnek vagy egy megkoszorúzott poétának a tehetségét ragyogtatja-e. Már hiába, bármilyen szép legyen is a vers, de csak értékesebb, ha egy „közismert” költő írja.

Hát Tóth Jóska is végigsímította már párszor a haját, mikor leült az asztalhoz. Elő volt készítve minden: papír, ceruza... Lakótársa, Nagy Pali, ilyenkor sóhajtani sem mert, nehogy elriassza a közeledő muzsát, s így az irodalom szegényebb maradjon egy ódával. Többnyire megszökött hazulról. Mások azonban nem voltak ilyen tapintatosak. Hiába nem mindenki becsüli meg a költőt.

— Mi az ördögöt csinálsz? — robban be Papp Miska. Megint verset faragsz? Minek az? Gyere inkább futballozni, új labdája van a Ferinek.

— Nem mehetek, nincs kedvem.

— Ugyan kérlek, már Petőfi is megírta, hogy sült bolond, aki ilyen szép tavaszi időben rimeket farag.

Alig viharzik el Papp Miska, Nagy Gábor jön.

— Verset írsz? Sas Jancsi is írja már. Láttam. Az első versszaka jó sikerült, a második már gyengébb. De ne

mondd senkinek, hogy elárultam neked. A márciusi ifjakról szól.

— Nem szólok senkinek, — Már nekem is megvan a gondolatom. Én az új márciusról, az új márciusi ifjakról akarok írni. Magunkról, akik majd megteremtjük az új márciust, a jövőt, — szaválta Jóska.

— No nem zavarlak, csak a latin szótáradat szeretném elkérni. Isten veled!

Nehezen születik meg egy vers, de azért mégis csak elkészül. Miniszterpapírra gondosan lemásolva, jeligés levél kíséretében baráti kezek közvetítésével jut el az önképzőkört vezető tanár úrhoz. S a következő szombati ülésen ott szorong mindenki, hogy hallhassa az eredményt. A tanár elnök úr pedig elkezdi a beszámolót:

— A márciusi órákra 12 költemény érkezett be. Közülük helyes tárgyválasztása, emelkedett gondolatai, jó nyelve és szép kidolgozása miatt kiválik a *Vadrózsa* jeligéjű pályázat. Ennek ítélem a díjat. Kérem a jeligés levél felbontását...

A titkár, ki már izgatottan szorongatta a kezében levő jeligés leveleket, kikeresi a *Vadrózsat*, felnyitja és olvassa:

Tóth József VIII. osztályú tanuló!

Tóth Jóska elpirulva áll föl, reánéz mindenki, kezét szorongatják a körülötte ülők.

— Természetesen, — folytatta a tanár úr, — a márciusi ünnepen el fogja szaválni. A Petőfi-szoborhoz való kivonuláznál pedig viszi az iskola zászlaját.

Aztán elkövetkezett az ünnep. Megérkezett a lányiskola, s mint vendég elfoglalta az első padsorokat. Mögöttük ülték a fiúk. Elhelyezkedett a két tanári kar és megkezdődött az ünnepély. Na-

gyon szép volt. Tóth Jóska legalább annak látta s ugyanezen véleményen volt a leányiskolai önképzőkör nyolcadikos titkára is. Mikor Jóska fölment a szavalóhelyre és meghatottan elkezdte szaválni a költeményt, a rászegzett szemek közül kettő különösen boldogan ragyogott.

Az ünnepély végén az udvaron rendeződött az ifjúság. Négyes sorokba álltak. Az élen levő Tóth Jóska átvette a zászlót. Ekkor odalépett hozzá az előbb említett titkárkisasszony és az önképzőkörük nevében — ezt hangsúlyoznom kell — egy nemzetiszínű szalagot tűzött a zászlóvivő vállára. Igaz, hogy remegett a keze, de ezt nem láthatta mindenki. Azt azonban sokan észrevették, hogy nem mert a nap hőisére felnézni. Talán mert érezte, hogy igazi „költővel” áll szemben, talán másért...

„ÉS LESZTEK NÉKEM TANUIM.“

Csel. 15,36—16,10

Új útra'

Lépünk a nagy apostollal *második* missziói útjára. Ez a legdöntőbb utazása. Maga se tudja, hová viszi, csak a Mindenható. Ezen válik Pál naggyá: világapostollá.

Pedig nem a legsímábban kezdődik. Összekapnak a jó *Barnabással* János Márkon. S elválnak egymástól. Saját hazája felé veszi mindegyik az útját. Barnabás Ciprusba megy. S aztán — eltűnik könyvünk szerint a szintérről. Milyen szűkszavú is az apostoli kor „történelemkönyve”; mennyi minden emléktelenül süllyedhetett el a feledés tavába! *Pál* most szárazföldi úton halad előre. Már harmadszor láthatják őt Lystra és Derbé keresztyénei. További iránya (kövessük a térképen): *Frigia, Galátia, Misia*. Innen visszakanyarodni szándékozik s Kisázsia északi részén, a Feketetenger alján prédikálni. De a Lélek másfelé hívja *troasi* látomásában.

Közben új munkatársai akadnak. *Silást* még Antiókiában veszi magához. Valószínűleg Lystrában ezután egy ifjú szegődik melléje nagy hűséggel: *Timótheus*. S még valaki megjelenik a szereplők közt, bár névtelenül: *Lukács*, az orvos. Csak Troasban csatlakozhatik Pálhoz, mert innentől kezdve ír szemtanúként: Macedóniába igyekeztünk menni. Nem egyes szám harmadik személyben: Pál igyekezett. De többes szám elsőben: igyekeztünk. Tehát már ő is Pál társaságában van. Ez a Lukács a szerzője a harmadik evangéliumnak és a Cselekedetek könyvének is. Ahol nem volt jelen személyesen, ott más forrásokból egészíti ki leírását. (Ha pedig nem ő írta volna az egész Csel. könyvét, — mert ez is lehetséges — akkor is a többes szám első személyben írott részek, a „*Mi-részek*” teljes bizonyossággal az ő tollából valók!) Figyeljük mostantól kezdve a két egybedolgozott forrás váltakozását.

16, 11-40
Csel. 17,1—15.

„Európában”
Üzött vadként.

Megtörtént a nagy lépés: betört az evangélium *Európába!* Világtörténelmi perc!

Az első hely *Filippi*. S az első európai keresztyének *Lidia*, a bíbor-
árusnő és egy *börtönőr*. Filippi katona-helység. Római veteránok telepe. Annyi zsidó sincs köztük, hogy zsinagógájuk lehetne. Ilyenkor lehetőleg folyópartra gyülekeznek össze imádkozásra az odaszaladt zsidók, mert a tisztálkodási szertartásokat csak meg kell tartaniok valahol. Itt találkozik Pál Lidiával. Gazdag nő. Thiatirából való, hol a bíbor mestersége otthonos: itt festik meg vele a gypjút. De minek a kis Filippinek egy bíbor-kereskedés? Hiszen ezt a luxust Nero el is tiltotta. (Vagy ezer pengőért adtak belőle egy fontra valót!) Igen, de bíborszegélyű tóga járt a „centurio” rangig jutott katonáknak. A legtöbb zsoldos pedig ezzel fejezte be pályafutását, mielőtt „nyugdíjba” ment. Filippiben is lehettek ilyenek sokan. Ebből gazdagodott meg *Lidia!* Ám keresztyénné lesz s felajánlja házát a misszionáriusoknak.

Más érdekesség is akad Filippiben. Egy „megszállott” lelkű *rab-szolganő* jövendőlni tud. Jól élnek belőle a gazdái; nem is egy, de több „ura” van! Pál kiűzi azonban belőle az ördögösséget. Ezért *Silással* együtt *börtönbe* kerül. Mégpedig a „belső”, legalsó zárkába a föld alá.

De az apostolok a börtönben sem tagadják meg hitüket. Midőn úgy sejtik, hogy reggeledik, elmondják szokott imádságaikat, sőt *énekelnek* is. S megrendül a börtön egy földlökéstől, megnyílik az ajtó, s keresztyénné lesz a — börtönőr! Csodálatos. Pál ezekután még a *becsületét* is követelni meri. Római polgárt nem volt szabad kihallgatás nélkül megkorbácsolni, pedig ő így került börtönbe. De miért ilyen érzékeny egyszerűen a becsületére? Másutt ugyan nem sokat törődik a megvetéssel! Nem önmagáért teszi. A kis *gyülekezetnek* van erre szüksége, hogy meg ne vessék tagjait. Pál és Silás azonban tovább mennek. Timótheus marad egy ideig. Lukács meg sokáig; csak pár év múlva csatlakozik újra Pálhoz, harmadik misszói útján.

17, 1-15
Csel. 17,16—34.

Uzotte volkémé
Kudarc.

Thessalónika (a mai Saloniki) Macedónia főhelye volt. Kereskedő város. Pál hosszabban is időzik itt. A gyülekezethez később írt első levélből tudjuk, hogy folytatta mesterségét, a sátorkészítést s így tartotta fenn magát. (Szokásban volt általában, hogy a rabbik megtanultak egy mesterséget is).

Megint csak ismétlődik a sokszor eljátszódott jelenet: prédikál a zsinagógában, gyülekezet támad, — s üldözni kezdik őt a zsidók. *Jáson* úgy látszik felajánlotta házát gyülekezésekre, ezért keresik nála az apostolokat ellenségeik. De ez alkalommal már politikai szólammal vádolják be őket a városi hatóság előtt. Szerencsére nem lesz belőle nagyobb baj; a hatóság megelőlszik azzal, hogy néhány előkelő keresztyén vállalja *kezesként* a felelősséget. Pál azonban mégis jobbnak látja, hívei tanácsára — szökni! Délnyugatra fordulva tesz 60 km utat s megérkezik *Béreába*.

Itt termékeny a talaj. Némely zsidók „naponként tudakozzák az írásokat”, hogy ellenőrizték Pál szavait az Ótestamentumban. De az ellenség ide is követi őt. Nem restellnek utána loholni s Pálnak újra futnia kell. Most már látja, hogy Macedóniában, a közelben nem lehet nyugvása, messze megy tehát: *Athén* a célpont; el is kísérik kapujáig őt az atyafiak. De átlépni *egyedül* lépi át a műveltség klasszikus városának küszöbét. Timótheus — ki közben Filippiből utána jött — és Silás ott maradnak *Béreában*. Mit csinál majd ő egymagában a görög szellem földjén, ő a — zsidókeresztyén?!

17, 16-34
Csel. 18,1—22.

Kudarc
Gazdag halfogás.

A művészet és a filozófia városába, a görög szellemiség kellős közepébe topan. De nem ejti ámulatba a mult szépsége. Inkább haragra ingerli a sok bálvány, istenszobor. A zsinagógában úglátszik nincs sikere. Megpróbálkozik a görögöknél. Filozófiai és vallási kérdéseket ezek a nyílt *piac*on szoktak megtárgyalni. Filozófiai iskolák képviselői jelentek meg ott és adták elő tudományukat, vitatkozva egymással. Pálnak is van alkalm a közibük vegyülésre s megismerésükre. S bár fecsegőnek mondják, mégis annyira jut, hogy megengedik neki a szereplést. Adja elő részletesebben a mondanivalóját. Így kerül Pál az *Areopagusra*. Ez egy sziklás kopár domb az Akropolis-erősség közelében. A legfőbb athéni törvényszék, az „areopágusi tanács” itt tartotta régtől fogva ítéleteit s felügyelt a filozófiai iskolák működésére is. A tanács tagjai közül többen jelen lehettek Pál beszédénél is, mert az egyik keresztyénné is lesz rövidesen.

Pál athéni beszéde egyedüálló a bibliában. Így sehol másutt nem beszélt. Igaz, a helyzete is páratlan. Itt ugyan nem kezdheti az Ótestamentumon, nem értik meg. Más kapcsolópontot keres s említi az „ismeretlen isten” oltárát. Ilyeneket valóban állítottak a görögök annak idején, hogy azzal az istenséggel is békességben legyenek, akit tévedésből, mulasztásból talán nem vettek eléggé tekintetbe. Pál persze másképp magyarázza. Az ő célja: rátérni az élő Isten megismertetésére. Fogása mintha sikerülne, csendben hallgatják az új „filozófiát”. De amikor ítéletről, feltámadásról kezd szólni, — vége mindennek, megbuktatják a „szónokot”. Alig csatlakoznak Pálhoz egypáran. Athéni „gyülekezetről” nem tud az Irás. Pál belátja kudarcát. Többet nem is akar ékesszólással prédikálni. Olvassuk csak el: I. Kor. 2,1—2. verseit.

Csel 18,
1-22 vers
dog hol
szeg
Korinthus! Mennyire más, mint Athén. Emez a tradíció és a szellem fellegvára. Amaz a laza életnek, a gyökértelenségnek, a rohanásnak, az összevisszaságnak lelőhelye. Fiatal város. A régi Korinthust Kr. e. 146-ban a vad rómaiak barbáruul elpusztították. De hamarosan fellendült újra. Természetes is, hiszen olyan kedvező fekvésű, kereskedelmre termett. Találkozik itt mindenféle vallás, kultusz, morál és erkölcstelenség. Előkelő gazdagok villanegyedei emitt, züllött hajósnép lebujai amott. Zajló élet, sportversenyek, változatosság — ez Korinthus. S ebben a városban Istennek „sok népe” van! Pál egyik legnagyobb gyülekezetét itt alapítja. Igaz, másfél esztendei kemény munkával. S később is sokat levelez velük. Kettő maradt ránk. Csak ezeket is átlapozva milyen színes kép tárul elénk!

Külön is érdemes Aquila és Priscilla nevét megjegyezni. Többször említi őket Pál. Vándoréletet élnek. Találkozunk velük Rómában, Korinthusban és Efézusban is. Rómából el kell menniök. Claudius császár ediktumban tiltotta meg a zsidók további ott-tartózkodását. Miért? Mert egy bizonyos „Kresztosz”-nak befolyása alatt állva nyugtalanságot keltenek. Itt valószínűleg a „keresztyén” nevet kell értenünk, persze tudatlanul és elferdülten tudósít erről a császárok történetének ókori írója. Tehát már Rómában is voltak akkortájt keresztyének. Aquila és Priscilla is azok lehettek.

S csak még egy érdekességet. Gallio prokurátir említették. Az ő működési idejét pedig pontosan tudjuk. S ebből számítva Pál Kr. u. 50-ben, év elején, tért Korinthusba, s 51 őszen távozatott onnan. Jóformán ez az egyetlen fix pont Pál missziói útjaiban. Innen számítgatva előre s hátra, próbálták meg Pál világjárásának eseményeit idő szerint is megállapítani.

A második missziói út befejezése homályos. Nem látjuk tisztán, miért megy Pál haza. Elég az hozzá, hogy visszatér ismét Antiókhia-ba. De nem sokáig pihen. Vándorlássá lett az élete. Vár rá a — harmadik nagy út.

Bibliai kérdések.

Február havi kérdéseinkre a helyes feleletek:

1. Nem tér vissza többé. — 2. Megbocsátott (Kol. 4,10. Filem. 24., II. Tim. 4,11., I. Pét. 5,13.) — 3. a) A Jónás-jel (Mt. 12,38—40 és Jón. 2.): b) A szegletkő (Mk 12,10. stb., Csel. 4,11., I. Pét. 2,47. és Zsolt 118,16—24.); c) Dávid próféciája (Csel. 2,22—32. és Zsolt 16,10—11., II. Sám. 7,12—16., Zsolt. 132,11.) — 4. Megegyeznek abban, hogy Izráel népének történetéből indulnak ki s térnek át a Messiás hirdetésére. Különböznek annyiban, hogy István részletesen végigmegegy Izráel történetén,

a nép sok bűnét felsorakoztatva, Pál pedig csak bevezetésképpen szól Izráel történetének eseményeiről Dávidig s onnan rögtön Jézusra tér, szenvedésének és feltámadásának jelentőségét bőségesen bizonyítva. — 5. II. Kor 11,25.

Nyertes ismét *Kokavec*z Károly lett (VIII. rg. Békéscsaba, 9 p.) Utána *Gáncs Mária* (V. g. Bpest) és *Miklós János* (III. g. Aszód) következnek 7—7 ponttal. Nem elég figyelmesen olvassátok a kérdéseket, pedig azok pontosan vannak fogalmazva. Örülünk, hogy legutóbb *köszegiek* is beléptek a megfejtők sorába: csak ne teljesen egyformán dolgozzatok, mert átveszitek egymás hibáit is! Köszöntünk benneteket.

Március havi kérdéseink:

1. Kije volt János Márk *Barnabásnak*? S hol említi meg Pál Barnabás nevét?

2. Hol és hogyan nyilatkozik Pál *Timótheusról*?

3. Melyek a Csel. könyvének a „*Mi-részei*”? (Amelyeket tehát Lukács mint szemtanú mond el, többes szám első személyben.)

4. Kik küldtek Pálnak adományt *Thessalonikába*?

5. Hányadik *szökése* volt Pálnak a béreai s melyek voltak előtte? (Csak azokat keressük, ahol önként menekült).

Határidő: 25-ike! Hol rejtőznek az új nyerők?

S. L.

P i h é k

*Van egy picinyke vánkösöm,
Pólyáskorommal egy rokon.
Anyám a pelyhét porból szedte,
Mások libái szórták, sejtve,
Hogy ludunk úgy se lesz nekünk.
Azóta annyi minden elhagyott,
Ő megvigasztal, ha törtt vagyok,
És elmesélget önmagáról:
Milyen szép volt egy-egy hangulat,
A pihés kor és a pázsitok
Az első úszás az ár ellen,
Kis csintalanság a víz alatt,
A szárnypróba és a szerelem...*

*Mesél néha az anyámról,
Tollat lelő mosolyáról,
Mikor törként övébe dugta
És eltűnt egy sötét zugba,
Hol a papék teknője várta,
Hetven fillér és egy kis lámpa,
Mely úgy lógott a madzagon,
Mint sápadó arcú szorgalom!*

Bakó József.

Borbereki Zoltán műve.

Rózsalángok

Volt nekem örömöm:
Boldog rózsabimbók,
Pirosak, mosolygók,
Szép tavaszba-ringók,

Most csak bánatom van:
Szárász-bús katángok
És intenek messzi,
Hószin rózsalángok...

Valaki megy...

Valaki megy
Hídon át...
Köd belengi
Halk nyomát,

Furcsa arca
Éjbevész,
Lámpafényben
Visszanéz —

Akárki ment
Láttam én:
Szomorú volt,
Bús szegény...

Csak felvetem arcom...

Csak felvetem arcom
Reggeli melegben
És kitárt szívemnek
Tüzes szárnya lebben.

Csak belevillantok
A reggeli napba
És mosolygó lelkem
Visszaragyog abba'.

Csak elhallgatom a
Reggeli harsonát
És nézem apámnak
Kemény lábanyomát...

Veczán József VIII. o. t.
(Nyíregyháza) jutalmazott versei.

Lux Elek műve. ✓

Horvay János műve. ✓

Keviczky Hugó műve. ✓

Keviczky Hugó műve.

A felvidéki magyar iskolák

„Nem gondoskodtak a csehszlovák tanügyi hatóságok elegendő magyar tankönyvről sem. A legtöbb tankönyv tendenciózus beállítású fércmunka volt, amelyet a szlovák nemzetiségű tanerők hevenyészve állítottak össze. A kifogyott tankönyvek újból való kiadásáról nem gondoskodtak, úgyhogy egyes tankönyvek majdnem teljesen kifogytak s a tanulóknak jegyzetekből kellett tanulniok. A tankönyvek kimerítő részletességgel ismertették Csehország történelmét, míg a magyar történelem egész századait egyszerűen átugrották. A magyar tanulóknak magyarellenes verseket kellett bemagolniok. Tankönyveikből a magyar tanulók a városoknak csak cseh elnevezését tanulhatták meg.

Az összes iskolákban a magyar gyermekeknek, akik sohasem látták Csehországot, a következő hivatalos szöveggel kellett énekelni a cseh himnuszt:

„Hol a honom, hol a hazám?
Hol a réten csermely csobog,
Hegyek hátán fenyves susog,
Szántóján ezer virág,
Gyönyörű ott a világ!
Földreszállott éden vagy te
Csehországom szép hazám.”

A történelemórákon csak a Szvatoplukok, Brezinák, Premyslek neveit halották a gyermekek. Kossuthot, Petőfit, Madáchot, mint fajaruló renegátokat pellengérezték ki. A magyar történelem és irodalom nagyjainak s azok alkotásainak elhallgatásával, vagy sárbataposásával a felnövő új nemzedék egész történelmi-földrajzi-szellemi horizontját hihetetlenül megcsönkítették. Az iskolai ünnepélyek programjából az igazi magyar számokat törölni kellett és a cseh álnagyságokról izléstelenül hízelgő, hazug ünnepi beszédeket kellett mondani.”

A felvidéki magyarság húsz éve.

K. I. Bonyhád. A kért cikk ügyében azonnal érintkezésbe léptem azzal, aki a mozgalmat megindította s legjobban ismeri. Sajnos azonban csak a következő számra ígérte meg, így türelmet kell kérnem. Egyébként köszönöm a kedves levelet, válaszolni fogok rá. Addig is szíves üdvözet.

Ifj. Susánszky János, Besaba. A terv nekem is tetszik és meg fogjuk valósítani. A részletesebb megtárgyalása végett levelet kapsz tőlem.

Forster Miklós Debrecen. Pontszámaidat kijavítottam. Két betűrejtvénymegfejtésed nem jó ugyan, de elfogadható. A dolgozatokból fogok közölni, de a legtöbb a tartalmánál fogva nem illik bele a lapba.

Mult számunkból két aláírás is elmaradt. A Sétáni Katóval c. elbeszélés írója Bruóth János, a Zsengékben közölt Optimista című tréfás rajz pedig Mórítz Sándor pápai IV. o. t. rajza.

Halász D. Sopron. A márciusi számra már későn érkezett a küldemény.

A múlt hónapban (febr. 10-én) elhunyt **XI. Pius pápa** a 262-ik főpap volt a pápai széken. 1922-ben lett pápává. Előde XV. Benedek volt, aki 1914—1922-ig volt a pápai széken.

Fokvárosban nemrég egyházi nagygyűlést tartottak, melynek a jelentéséből kitűnik, hogy a Délafrikai Angol Unióban valóságos bábeli nyelvzavar uralkodik. Megállapították, hogy az Unióban nem kevesebb mint **nyolcszáz különböző nyelven beszélnek** a benszülöttek. A nemzetközi bibliatársaság csak erre a területre 218 különböző nyelvű bibliafordítást szállít.

Bridgemann amerikai tudós különleges szerkezetű sajtólapjában **ötvenezer atmoszférás nyomást** állít elő és összesajtolt vele különböző anyagokat. Fogalmunk lehet ennek a nyomásnak szörnysége voltáról, ha meggondoljuk, hogy az ágyúban, az elsütés pillanatában a löporgázok „csak” ezer-kétezer atmoszféranyomással röpítik ki a lövedéket. Az új kísérletekről a természettan, a vegytan és az élettan nagy meglepetéseket vár.

Most nyílt meg Münchenben a **gyógyszertár-múzeum**, amely az első ilyen irányú múzeuma Európának. Megtalálhatók a múzeumban a kezdetleges orvossággészítő tégelyek, porelosztók, különféle mérlegek és orvosságok.

H. M. Warwick, a világhírű etoni egyetem tanára nmerégen figyelmetkeltő előadás keretében, próbálta bebizonyítani, hogy két-háromszáz év múlva **óriások fognak élni Európában**, Amerikában, de általában a fehér emberektől lakott földrészekben. Warwick tanár szerint nem lehetetlen, hogy ebben az időben az átlagos emberi magasság két méter lesz, míg a nagyobb számban növe emberek testmagassága eléri a két és fél métert is. Warwick 1920 óta nem kevesebb mint 70.000 embert vizsgált meg és vizsgálatai alapján jutott arra az eredményre, hogy az európai ember állandóan nő.

Zaremba Szilvia, **nyolcszázötven zongoraművész**, egy new-yorki fellépésért 2000 dol-

lárt kapott. A kis művész zongorajátékát száztagú zenekar kísérte.

Az **amerikai nagy nyelvteszt**, dr. Ramsay, a chicagói Nyelvészeti Társaságban a világnak száz élő nyelvét vizsgálta meg nyelvkinccs szempontjából. Tanulmányában megállapítja, hogy az angol nyelvnek 250 ezer szava van, a német nyelvnek 184 ezer és harmadik helyen a magyar nyelv szerepel, összesen 120 ezer szóval, amelynek a számát a Magyar Tudományos szótárából válogatta össze.

Az ausztráliai Sydneyben rendezett árverésen 1600 angol fontért kelt el a **világ egyik legérdekesebb természettudományi lelete**. A lelet méteres nagyságú, márványszerű, síma kőlap, amely a melbourne-i egyetem tanárai szerint a világ legelső négylábú őslényének a megkövesedett formáit őrzi. Az őslény, a négylábúak legrégebbi őse, a bossoptesigus nevű halszörnyeteg volt, amely halformáját ugyan még nem vesztette el, de már korcs, lábakká fejlődött uszonyaival a szárazföldre is kimerészkedett. A bossoptesigus abban az őskorban élt, amikor a tengerek egyre jobban visszahúzódtak és a földön beltengerek, óriási tavak keletkeztek, amelyek lassú kiszáradása halálra ítélte a vizek állatvilágát. A különös, sohasem látott alakú halszörnyek egy része el is pusztult, de a változott körülményekhez alkalmazkodó bossoptesigus kijutott a szárazföldre és a négylábú állatok ősevé vált.

Az olaszországi Rictiben rendezett gépipari kiállításon Amadeo Tomassini mérnök bemutatta a **világ legkisebb motorját**. A miniatűr motor teljes súlya 0.16 gramm; erő kifejtése nyolc-tizezred lóerő. Egy francia gyáros 35.000 frankért vásárolta meg.

Az amerikai Buffalóban kipróbálták egy **újfajta repülőgépet**, amely óránként 575 kilométer sebességet ér el. Úgy tudják, hogy Franciaország ebből a repülőgépfajtából mintegy száz darabot rendelt.

Róma lakossága a folyó év elején 1,284.000 főre emelkedett.

A **bálna** hossza olykor a 24—31 métert, súlya a 100 tonnát is eléri. Hihetetlenül gyorsan nő. Születésekor átlag csak 7 méter hosszú. Az első esztendőben hosszúsága 3—4 centiméterrel, súlya egy mázsával nő.

A **viziló** növényevő állat ugyan, de fogai még az elefánt agyaránál is keményebbek s ezért fölötte értékesek. Némelyik fogának a súlya meghaladja a harmadfél kilogrammot.

Angliában, a Pennines-hegységben 50.000 ember számára **földalatti várost** építenek, hogy légiveszély esetén menedékhelyül szolgáljon. Az angol légvédelmi szervezetek arra a gondolatra jutottak, hogy e hegyek hatalmas barlangrendszerét légvédelmi óvóhellyé építsék ki. A barlangok néhol olyan terjedelműek, hogy vestministeri apátságot kényelmesen beléjük állíthatnák.

P. F.

Anekdoták

A különös szokás.

Isabey francia festőművész igen jó kedélyű ember volt. Egy alkalommal felkereste egy marseillei kereskedő és arra kérte, hogy a dohányos szelencéjére fessen egy képecskét, mely a kuttyáját ábrázolja.

— Ez az állat nagyon különös, nagyon szeretem. Mennyibe fog kerülni a kép?

— Tíz arany — felelte a festő mosolyogva.

Két hét múlva a kereskedő újra megjelent, átvette a kész képet. Megnézte a képet s egy észrevételt kockáztatott meg:

— Nagyon bájos. Egészen ő. Ez az ő nézése és ugyanilyen szőre van. De mondok önnek valamit. Ez az állat nem szereti, ha nézik. Ilyenkor mindig bemegy az óljába, tehát szeretném, ha a kutyaól is látható lenne a képen. Nem festené azt is rá?

— Kutyaólat? — szólt a festő. Lehet. Festek egy ólat, de az drágább lesz. Tizenöt arany.

— Legyen.

A kereskedő megint megjelent két hét múlva. Átvette a képet, amelyen nem volt más, csak egy kutyaól.

— És a kutya hol van? — kérdezte majdnem haraggal.

— Mit akar uram? A mult alkalommal mind a ketten ránéztünk a kuttyára és erre ő bement az óljába. Hát nem ez a szokása?

— Ez igaz — felelte a kereskedő. — Ez az állat — ... Igazán különös.

Fizetett és megelégedetten távozott.

A bátor huszár.

Seydlitz, a híres lovasgenerális azzal dicsekedett egyszer még zászlós korában, hogy az a lovas, akit lóháton el tudnak fogni, gyáva. Nagy Frigyes elhatározta, hogy próbára teszi. Mikor megszemlélte Glogau várát, a fiatal zászlós a környezetében volt. Az Odera hídján a király megállást parancsolt és fölhuzatta a híd végén levő elzáró hidakat. Akkor odalovagolt Seydlitzhez és így szólt: Most a foglyom vagy.

— Még nem Felső — vágta az vissza s átugratott a korláton bele a folyóba. Sikerült az ugrás, szerencsésen kiúsztatott a partra. A király pedig elámult ezen a vakmerőségen és kinevezte kapitánynak.

Deák Ferenc.

Deák Ferenctől egy alkalommal Pálffy Móric gróf, Magyarország helytartója ezt kérdezte:

— Hát ön lehetetlennek tartja, hogy Magyarország elnémetesedjék?

— Éppenséggel nem — felelte a haza bölcse.

— Hát akkor mit okvetetlenkednek, miért nem adják meg magukat?

Deák Ferenc Pálffy szemé közé nézve így szólt:

— Mondja, ha az orvos magának azt mondaná, hogy élélhet még egy darabig, de meghallhat ma is, mit csinálna?

— Nagyon egyszerű! — nevetett a helytartó. — Húznám az életet, ameddig lehet.

— No, látja — viszonzá Deák Ferenc. — Mondtam én, hogy igen egyszerű a dolog. Mi is megpróbáljuk.

A sapka.

Amikor Galgótzty osztrák tábornok Serajevóban hadtestparancsnok volt, megengedte, hogy tisztjei fehér sapkát hordjanak. Egy szabadságon levő hadnagy Bécsben is fehér sapkában jelent meg az utcán. A térparancsnokságra hivatták, ahol megkérdezték tőle:

— Miféle jogon visel ön fehér sapkát?

— Galgótzty kegyelmes úr megengedte.

Serajevóba jelentés ment, amely bőven és részletesen leírta a dolgot és Galgótztytól választ kértek, igaz-e, amit a hadnagy mondott?

— Galgótzty válasza annyiból állt, hogy ráírta az aktára: „Igen”.

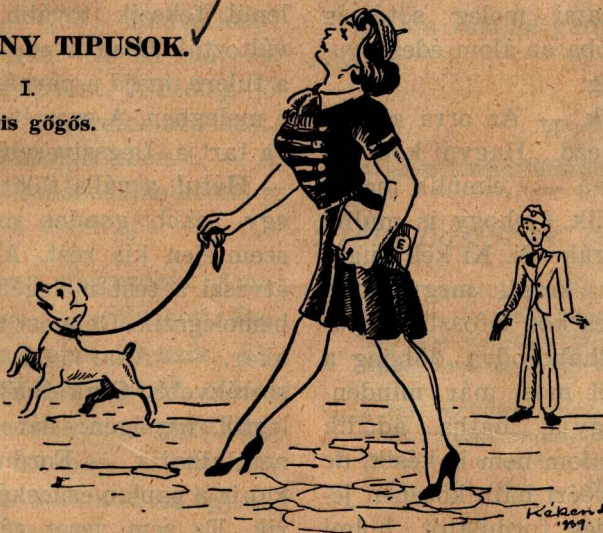
Amikor a hadnagy visszaérkezett szabadságáról, Galgótzty maga elé rendelte és így szólt hozzá:

— Hogy maga, kedves barátom, Bécsben milyen sapkát hord, az engem nem érdekel. De hogy olyan rengeteget kellett maga miatt irkálnom, ezért tíz-napi kaszárnyafogság.

DIÁKLEÁNY TIPUSOK.

I.

A kis gögös.

Elalvás előtt

Egészen közönségesen kezdődött. Éppen olyan este, mint a többi.

Felnyúlik, elkattantja a villanyt. Visszahanyatlik a párnára. Elhelyezkedik. Fejével megfelelő helyet keres, karját gyanútlanul a feje alá, egy mozdulat — lábait felhúzza a lepedő hidegebb végeiről. Minden készen, Morpheus jöhetsz!

Fáradt agyában a nap százezernyi gondja rajzik, feje fölött pallosként lebeg a holnap, — de hát Istenem, aludni is kell. Az álom elindul a szoba valamelyik sötét sarkából. A feje mind nehezebb lesz, valami meleg sötétség fogja körül. A szoba az álom édes nyugalomával telik meg.

Ekkor kezdődik. — Az orra alattomosan viszketni kezd. „Hagyni kell” — filozofál félálomban — „elmúlik magától!” De nem múlik. Dehogy is múlik, sőt egyre jobban rákezd. Ki kell dugni a jól elhelyezett kezét, megvakarás végett. A sejtelmes köd lefoszlik agyáról, ébren és felháborodva dühöng a paplanba. A kezét most már mindenestre künn hagyja, hátha adódik valami. — Az alkalom nem is késik, de változatosság kedvéért háta közepén jelentkezik. Ez teljes fordulatot, holmi

testedzési gyakorlatokat igényel. Életre-ébredve rántja le a paplant, villanyt gyűjt, azután sóhajtván állapítja meg, hogy sajnos az egyetlen láthatáron kívül eső pont a háta közepén, épp a kritikus hely. Kimerülten ereszkedik vissza, minden eredmény nélkül. Most kezdheti előlről. Véglegesen elhelyezkedik. Ügylátszik, végre csend lesz. — Optimista. Mindig is az volt. Alig melegszik meg lehelletétől a párna, — autó viharzik el a ház előtt, az üvegpole tarka porcellánjai vígan összecseengnek. „Nyugalom a fő!” — felkiáltással rendületlenül fekszik tovább. Csak módszert változtat. Csak a paplant húzza jobban a fülére, majd a párnát. Kicsire húzódik a melegben. A szemét görcsösen lecsukva tartja. Legszívesebben befogná őket. — Hátral, a vállá fölött léghuzatot érez, egy újabb gondos mozdulat tömíti a szemtelen kis rést. A hűvös lepedő is átveszi a test melegét. A kuckó lassan bemelegszik. De most már igazán aludni akar. — Akar? Oh nem, annál már szerényebb. Csak óhajt. De most a melegtől, na, igen, hát most a melegtől nem alhatik. — Fordul egyet, hóna alá kapja a paplan csücskét, nagyokat lélekezik. Ez sem vezet célra. Újat próbál.

Hasra fekszik, számol. Egy-kettő-három, eddig egészen jól ment. Már 237-nél tart, mindjobban fokozódó figyelemmel, a dolog kezdi érdekelni. Mindjobban bele jön. Éberebb mint valaha. — Valamelyik távoli szobából óraütés hangzik bágyadtan át. — „Egek”, — hiszen eredetileg aludni akartam!” — jajdul fel. Abbahagyja a számolást. Módszert változtat. — Kellemesre kell gondolni, halotta sokszor a jótanácsot. Igen, ez az! Ez kell neki. Erre úgyis ritkán van alkalma. Megkönnyebbülve tér át erre a térre. Misem könnyebb ennél. Örülhet, hogy legalább ideje van, gondolni tud ilyesmikre. Bezzeg a valóságban! Kellemes dolgok! Hol vannak azok már! Hiszen ma is a hivatalban... De hiszen nekem éppen kellemesre kell gondolnom. No lássuk!... Rivierai utazás, bunda, autó... De miből?... Kérdi belülről egy cinikus hang. Erre azután megfájdul a feje. És még ez a nem-alvás, ez is a mai ember átka. Most már legalább 12 óra. Ha nem egy. Ezt persze meg kell nézni, különben a dolog nem hagyja aludni. (Mintha enélkül aludna!) Villanyt gyújt, hunyorgatva pislant az óra közömbös arcába. $\frac{3}{4}$ 11! Kedvetlenül rázza meg. Még csak? De ha már itt tart, bevesz egy aszpirint. Állítólag jó álmatlanság ellen is. (Szeretné azt látni, mi jó az ő álmatlansága ellen.) — A villany és a mezítláb mászkálás kiveri a maradék álmatlanságot is a szeméből.

Ezekután mindent megpróbál. Amiről valaha is hallott, vagy olvasott. Babonákat mond. Nagyokat lélezkedik. Elfogja a léleketét. Hátán fekszik, oldalt fekszik. Más. Párna nélkül, mégegy párnával. Kinyitja és becsukja az ablakot. Végül is kimerülten nyúlik el az ágyon. Nem megy. Hiába. Nem megy.

Nem megy, tehát kár kísérletezni. Persze, ő a kor mártírja; a sietés, a gondok vértanuja; az idegek áldozata. Felőrlődik a napi munkában, éjjel sincs nyugalma. Könnyű volt a régieknek. De a mai ember! — Roppantul sajnálkozik önmagán. De most már mindegy, már belenyugodott, hogy nem alszik. Végre kényelmesen kinyújtózkodik, rendesen lélezkedik, a szemét sem tartja görcsös igyekezettel behúnyva. Csend van. Makacsul bámul maga elé a sötétbe. Ő már nem akar a mai éjtszakától semmit. Ő már lemondott az alvásról. Átvirrasztja az egész éjtszakát. Bele kell nyugodni. Hát igen. — Már nem is akar aludni.

A sötétség mind mélyebb lesz, de tarka fényfoltok cikáznak megadással, (de kínosan) nyitva tartott szeme előtt, már hallani véli a hajnali villamoscsengőt, — nem is inkább kakaskukorékolás, régi falusi emlékei elevenednek meg..., a láthatár szélén látni véli a kelő nap véres mosolyát, — pedig ő nem alhatik, ő nem tud csak úgy egyszerűen elaludni!

És mindennek ellenére mégis elalszik.

Az óra valahol gúnyosan üti a tizenegyet.

Szalay Katalin

pesti év. Igimn. VII. o. t.

Mély bánatok csorba kelyhe

*Mély bánatok csorba kelyhe
Szívem, — mély büntől meghasadt;
Kezedbe nyujtom jó Uram,
Éppé tenni csak Te tudod magad!*

*S ezt, melyben szánt-bánt vétkeknek
Volt megsavanyult, bús bora;
Te töltsd meg égi malasztal, —
Nagy erőt adó: — Nagyvilág Ura!*

*Helász Dezső
VII. o. t. Sopron.*

Új Március...

Új Márciusról zengek éneket:
új ünnepet s dicső Feltámadást
pengetek kobzom zengő húrjaim.

Új Eszme indul tündér-szárnyakon:
Szabadság tiündöklő fénye reszket.
Ezer szerelmes, dallamos szóval
sóhajtom keblem öröm énekét!

„Új Március! szálljon hozsánna rád,
legyen az élet nagy kedve arád.
Indíts gleccsereket égi tisztaságú
hegyeid erős levegőjéből!
Tégy vulkánná minden szívet, lelket!
Égess mindenbe életet, szerelmet!
Gyújts tüzeket most makulátlansággal!
Kapjon lángot az ezeréves szikra!
S amíg a föld a bánat könnyét issza,
szoruljon ökölbe minden marék!”

Új Márciusról zengek éneket.
... Szébb jövő partján reccesen a korlát;
rezdül a föld és reng a talaj,
életre kél a puszta szó: a jaj!
Himnuszot harsog a Kárpát, a Vihorlát,
a Tátra, Fátra minden zeg-zuga.
Az édeni fenyő büszkén feszül
az égi azúr magyar kékjéig.
Húsz év könnyázta földjein ismét
csattan a csók és röppen a nóta.
Ezer szerelmes vágy teljesülve
kap lángra a honszerelemnek üszkén.
Millió aggastyán, atya, gyermek büszkén
nézi az újult, használt trikolort.
Sok ezer góbéujj bontja már a zászlót.
Zrinyi vad népe kardot kopácsol.
Ami lappangó szikra volt eddig,
dob most pusztító, lángvörös csóvát.
... Új Márciusról zengek éneket!
Büszkén tekintek szébb jövő elé,
büszkén nézem a röppenő turult,
büszkén törölöm az örömkönnyekeket.
Büszkén pengetem mostan a lantot,
minden hüromon édes nóta kél.

Új Márciusról zengek éneket:
midőn a hajónk biztos révbe ér,
midőn leszáll az égi béke,
midőn életért eseng a ledér.

Új Március zeng minden friss híron,
mindeniütt sok-sok ifjú szikra ég,
új jövő, szébb jövő lengeti szelét.
A Kárpátoktól a szép Adriáig
mindeniütt minden újraéled,
indul az édes, mézes élet:
Új Március! hozsánna néked!

Lakos György
VII. o. t. Békéscsaba.

Irtás

Egy akácát kivágtak...
Az ágakat falták nagy halálos balták:
Egy akácát kivágtak...

Lezuhant ködbehaltan,
Néma erdőrészen ölték meg merészen.
Vén arcán folyt a könnye,
Csorgott, mint a méreg, vonaglott a
[kéreg]

Égő ember-kínokban.
Én mellette voltam, oit feküdt nagy-
[holtan],
Estére sűrű csend lett.

Egy akácát kivágtak...
Fent a bús, kioltott csillagtűz sikoltott:
Egy akácát kivágtak...

Veczán József
VIII. o. t. jutalmazott verseiből.

Esti harangszó

Halkan estimára hív
Kis templomunk harangja;
Vajjon hány elfáradt szív
Mélyére hatol hívó hangja?

Halkan estimára hív...
Fű, fa virág aludni tért;
Vajjon hány elfáradt szív
Kapta meg, amit ma kért?

Lassan, lassan elhallgat.
Kis templomunk harangja.
Vajjon a te szivednek is
Mélylre hatolt hívó hangja?

Kovrád Lili
VIII. o. t. Epest.

Regény.

(Hetedik közlemény.)

Irta: Fehér Gábor.

— Igaz, igaz — buzgólkodott egy másik asszony — de még több is igaz ennél. Van Csécsy uramnak a Gombos kertben egy pár szép körtefája, amelyikről harmadéve minden éjtszaka lelopkodták a gyümölcsöt. Egyszer megunta; kötés alá vette ezt is. Akik akkor éjtszaka felmásztak a fára, mind azon ragadtak. Volt egy diák, aki csak neki támaszkodott a törzsnek, mégis azon ragadt a tenyerével. A vén ember meg tette magát, hogy beteg, csak harmadnap ment ki feloldani őket.

— Hát még az csak a különös — lelkendezett a másik amit a Csécsy uram dohányjáról mesélnek. A cigánysor megetti kertben dohányt termesztett az öreg. Két diák, Sallai meg Kutas mindig lelopkodták a legszebb leveleket a tövekről. Egyszer, mikor a vén prelegált a diákságnak, a tanulás közben hirtelen feje felé emelte a nagy bibliát, és egy nagyott rikkantott: „Aki az én dohányomról letördelte a levelet, annak én most ezt a bibliát rögtön a fejéhez csapom.” Csak elcsodálkozáznak a dejákok; de kettőnek, Sallainak meg Kutasnak lerándult a feje a pad alá. Ott maradtak a nagy szégyenben. Mivel pedig ezek a dejákok külön-külön azt vallják, hogy az ördög rántotta le a fejüket a pad alá; világos, hogy az öreg ember két

ördögnek parancsolt. A két dejákat ugyanis nem ránthatta le egy ördög, mivel egymástól igenis távol ültek. Mindez pedig szent igaz.

Nem messze állott az asszonyoktól három vagy négy molnár. Amikor vége volt az elbeszélésnek, az egyik csúfondárosan odalökte a szót:

— Dehát az asszonyi állatok emberi mivoltáról szóló disputát miért nem emlegetitek hé?

— Mert nincs kivel beszélni — kiáltott vissza egy menyecske mérgesen. De azért célba talált a molnár szava. Morogtak az asszonyok, mert mindenki emlékezett még a harmadévi nagy disputára arról, hogy az asszonyi állatok emberi mivoltát illetőleg mi az Irás helyes magyarázata. Azt is tudták mindenek, hogy e disputában a Csécsy párt maradt felül, amely szerint az Irás szavai betűszerint veendőek.

— Az asszonyi állatok mindig tudakozzák az Irást olyan mértékben, mint a férfiak — kiáltott egy asszony.

— Vajjon úgye?

— Az ám. Az asszonyok is tudnák úgy, hogy: Dic mihi vero...

— Na akkor ki vele.

— Jó hát azt mondd meg te híres; ki volt az, aki óhajtotta a halált, amikor futá azt?

A molnár vakargatta az üstökét, de bizony nem jött abból ki semmi eszme. Az asszonyok nevettek. A menyecske kibökte.

— Ládd é vastagfejű, hogy nem tudsz semmit. Illés prófétáról beszéltem, aki Jezábel elől a pusztába futva könyörgött az Úrnak, hogy meghalhasson, amint ez meg vagyon írva Királyok első könyve 19. részben.

Ki tudja, hova fejlődött volna ez a csipkelődés. Egyszerre azonban minden figyelem a tér másik részére terelődött. A vár felől egy csapat közeledett az iskola felé. Elöl jöttek Lehner Ferenc udvarbíró és Kossovich Márton alispán, közrefogván a potrohos Zorger György egri kanonokot. Ezek mögött jöttek a mádi és újhelyi plebánosok. Utánuk kb. száz főre menő, katonaságból és várhajdúból álló csapat vonult fel a dob és trombitaszó mellett. Leghátul loholtak jezsuiták. Rajcsányi János rendházfőnököt vevén körül.

A katonaság négysoros harcvonalba felfejlődve jött. Amikor a jobb szárny elérte a haranglábat, a bal kezdett bekanyarodni, hogy a sor szembekerüljön a kis portával. A közönség ezt nem várta, s így a bal szárny egyszerre útjába kapta a gyepen üldögélő asszonyokat. Ezek riadt szitkozódással menekültek, miközben a menetelő katonák akaratlanul is megrugdostak közülök néhányat. Ez a katonaság ellen ingerelte a népet. Akkor jött a másik furcsaság. Mikor ugyanis a katonák hátat adtak a közönségnek és levonultak az iskola elé, a mögöttük rejtőző óvatos jezsuiták egyszerre ottmaradtak az üres tér közepén. A lakosság, a katolikusokat sem véve ki, őszintén utálta őket, mert nem volt olyan magánügy, amibe a jezsovita az orrát bele ne ütötte volna. Most rájuk

zúdult a bosszúság és harag. — Itt vannak az ordasok; vivat Rajcsányi, a főinkvizítor, kiáltott valaki. Rajcsányi uram riadtan vizslatott jobbra, balra, míg végre általános gúnykacaj közben társaival a harangláb alá húzódtak. Valaki elkiáltotta magát: — Hej patakiak, megesett az első kár; újra kell szentelni a harangtornyot. — Nagy nevetés támadt újra.

Nemsokára azonban másfelé irányult a közfigyelem. Kossovich Márton alispán Lehner udvarbíróval az iskola főkapuja elé lépett. Közben a városból valósággal özönlött a nép. Legalább félezer ember szorongott az iskola előtt. És mégis halotti csend volt, amikor az alispán öklével rávert a nagy kapura.

— A felséges császár nevégen a komitátus gálszécsi közgyűlésének határozata értelmében megparancsolom rög-töni bebocsáttatásunkat ezen helyiségnek a jezsovita rend birtokába való visszajuttatása és átadása céljából. Megparancsolom azonkívül a gyilkos Kávásy Jób széniornak azonnali kiadátását is.

Feleletül erre kinyílt a kapu melletti ablak. Ott állt Csécsy rektor kálvinista prédikatori öltözékben.

— Ahol halott nincs, ott gyilkos sincs. Mindenféle kiadatást megtagadunk, mint jogtalan. A kaput pedig olyan deputációnak meg nem nyitjuk, amely jogtalanul miliciát hoz ellenünk erőszak gyakorlása céljából. Különben pedig a Carolina resolutionnak fertelmes jezsovita praktikával reánk való vonatkoztatását visszautasítjuk, megmaradván azon jó reményben, amelyre nekünk a nagykegyelmű József császárnak 1711. márc. 21-i, kezünk közt levő legkegyelmesebb rendelete, úgyszintén a nagyszívű gróf Pálffy Jánosnak védőlevele

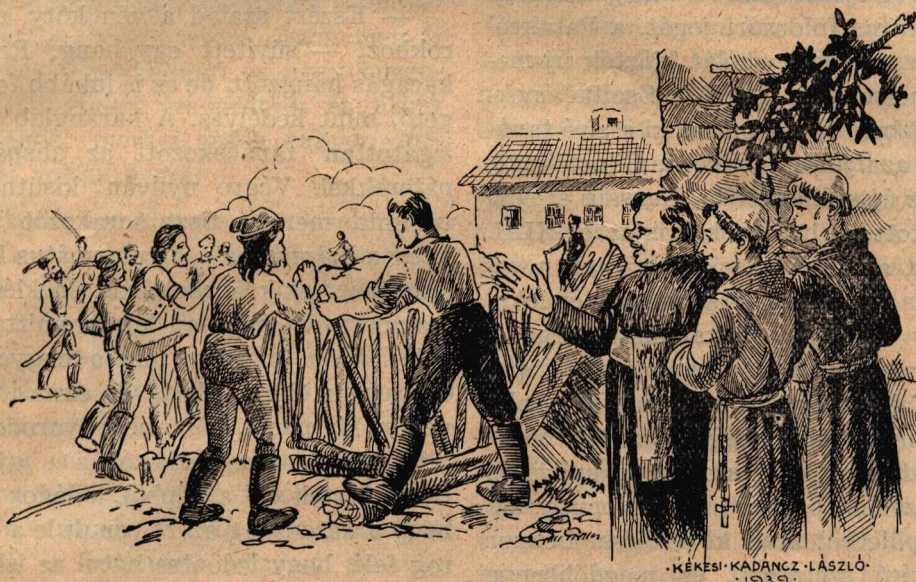

legális fundamentumot biztosít. Jelen tárgyalást ezennel végleg befejezettnek nyilvánítjuk; jezsovitákkal és jezsoviták úszított kutyáival szóba nem ereszkedvén; egyfelől, mert a jezsovitákat immár felesen is jól esmérjük, másfelől, mert az ő valahai megváltozásukra legkisebb reményünk sincs: nec serpentes odorem florentis vineae sustinere vellent, vagyis mert a szőlők illatját kélgyók nem illatozhatják. és punctum.

A méltóságos nyugalommal mondott szavak és a tiszteletreméltó ősz ember alakja mély hatást tettek a jelenlevőkre.

— Nyisd ki te vén tarisznyahitű, nyisd ki ebadta. Én tudok ám mindent. Tudom, hogy csak be kell törni a kaput, mert odabenn csak néhány rossz alumnus lézeng. Ne hánytorgasd magad, hanem nyisd ki.

Várt. Belőlről halotti csend. Mikor aztán semmi se történt, újra kihúzta a kardját és végigvágott a vasrácscon. De ezt az ütést a kívülállók más csak látták, a zaját már nem hallhatták. Az eddig csendes udvarról ugyanis egyszerre falrengető erővel felharsant a negyvenhatodik zsoldár dallama:

A hajduk megrohanták az akadályt...

Ez még csak fokozódott, mikor szavait befejezván nyugodt lassúsággal betette a két ablakszárnyat; jelezvén ezzel is, hogy a kívüllevőkkel szóba nem ereszkedik. Ez a merész nyugalom imponált a tömegnek. Olyan csend volt, hogy az ablakzár csappanását is hallani lehetett. Ellenben elfutotta a pulykaméreg Kossovich alispánt. Kirántotta a kardját, végigvágott vele az ablak vasrácsán és kiabálni kezdett.

Az Isten a mi reménységünk,
Midőn reánk tör ellenségünk.
Minden háborúságunkban
Megtart erős hatalmában.
Azért a mi szívünk nem félne,
Ha az egész föld megrendülne.
És a hegyek a tengernek
Közepébe bédülnének.

A kinn levő tömeg az első pillanatban szájtató csodálkozással meredt az épület felé, de néhány pillanat multával

a váratlan erő magával sodorta a lelkeket. A második sort már kívül is sokan énekelték, a harmadikat pedig már mindenki. Ezer ember istentisztelete, összetartozandóságának bizonyágtétele volt ez. A férfiak komoran, a nők sírva énekeltek. Amikor pedig vége lett, a tető felbontott részéről egy erős, elnyújtott hang lekiáltott:

— Énekeljük a gönci zsoldárt!

Ez még jobban megragadta a lelkeket. A közönség soraiban akárhány ember akadt, aki mint diák ott volt 1695. március 25-én a gyászos kivonulásnál, amikor a jezsuiták — megszerezvén Gönc város földesúri jogát, a Patakról Göncre menekült skólát kiűzték új menedékhelyéről is. — XLII. Zsoldár éneklése közben vonult onnan ki a síró tanárokkal az ifjúság, amikor is Göncről egészen az új szálláshelyig, Kassáig el nem hallgatott a bújdosók ajkán a XLII. zsoldár, amelyet gönci zsoldárnak nevezett el az ifjúság a kivonulás emlékezetére. Az ének alkalmosságával mint valami vád, úgy harsogott a deputáció fülébe. És ami a legnagyobb volt: mindenki érezte, hogy ez éneklő népet egy hatalmas, erős szellem irányítja és ez a szellem belőlről, az ostromzár alá vett épületből árad ki a térre. Lehner udvarbíró szétnézett és megdöbbenve vette észre, hogy a hajdúk nagyobb része, a catholici novi, a „református katólikusok” kezdenek különválni a catholici veteres-től és közben olyan lelkesen fújják a zsoldárokat, mintha a páterek naponként ebből vizsgáztatnák őket. Megsemmisítő volt az ének hatása. És ezt a hatást a fanatizmus mellett a legokosabb meggondoltság állította össze. A gönci zsoldárt követte a II. majd végezetül a százharminchetedik zsoldár ötödik verse.

Te Babilónnak lánya, meghigyjed,
Hogy még végre porhamú kell lenned.
Boldog az, ki tenéked e dolgot,
Mégfizeti e méltatlanságot;
Ki öledből gyermekedet kirántja,
És az erős kősziklához paskolja.

A komoran nagyszerű átok ereje megmarkolta a lelkeket. Amikor csend lett, a tömeg egységesen, hallgatva és fenyegetően állt ott. A kivezényelt csapat pedig nem tudta, mihez kezdjen. Végre jó idő multával Kossovich a harangláb felé ment, ahol a jezsuiták húzták meg magukat.

— Észért szalad a vén kóty a lat-rokhoz! — süvített egy hang. Rekedt kacagás hangzott, de ez is inkább fenyegető, mint kedélyes. A harangláb alatt izgatottan tanácskozott az alispán a páterekkel. Végre nyilván kisüthetett valamit, mert a tiszt sorakozót vezényelt a katonáknak. A református katólikusokat, akik a zsoldárok éneklésével magukat oly súlyosan kompromittálták vala, külön állította, míg a nagyobbik csapatnak élére állott, és elmasírozva vele a kis porta előtt, bekanyarodott a telek bal oldalán. Szitkozódás és jajkiáltások törtek elő a népből. Világos volt, hogy a katonaság azért vonult le a Bodrog felé, hogy ledöntse hátul az iskolát körülvevő kerítést, ami által már benn is van az iskola szívében. Egy perc múlva világosan lehetett hallani, amint a kerítést feszegeti a nekiállott katonaság. Egyszerre egy nagy reccsenés, zuhanás, jele, hogy a kerítés egész hosszában ledőlt. Az út szabad, mindenki előtt világos volt, hogy itt a vég.

A jóérzésű emberek fogcsikorgatva álltak ott, tehetetlen dühhel. A mindig kíváncsi csöcselékből néhány ember utánament a kertbe behatolt katonaság-

nak. Ezek aztán pár perc mulva nevetve jöttek vissza és hírül adták, hogy a hajdúk bevonultak ugyan a kertbe, amelyet nem védett senki, de viszont ezzel semmit se nyertek, mert az u alakú épületnek a cigánysor és a katonasor közti nyílása sokszoros latorkerttel van elzárva és a belső udvaron éppen elég diák áll, hogy a behatolást megakadályozza.

Pedig a jezsuiták terve jó terv volt. Az iskolakertből könnyen távol lehetett tartani a népet, s így az iskola megszállása erről az oldalról nagyobb csendben történhetett meg. Ezért a tiszt kiadta a katonáknak a parancsot a földbevert karók kitördelésére. Azok meg is rohanták az akadályt és nagy buzgalommal fogtak a szaporátlan és nehéz munkához; mert a karók nagyon mélyen le voltak verve.

A kollégiumudvarba nem lehetett belátni, mert embermagasságú friss földhányás volt a latorkerten pár lépéssel belül. De a sürgés forgást hallani lehetett és nemsokára megjelentek a diákok is, átmászva a töltésen vagy leülve annak a tetejére. A katonák ellen, akik a karókat rángatták, furcsa fegyvert eszeltek ki a diákok. Az iskolai nyomdából kihozták a nyomdafestéket, amelyet olajból és koromból házilag szoktak gyártani, s valahányszor a hajdúk oda-szaladtak a karók mellé, egyszerre hat ócska meszelő nyult ki és a fertelmes folyadékot végig húzta a támadók ruháján és főleg az arcán. Ez rettentő haditerv volt. A tönkresilányított emberek átkozódva hátráltak, de a parancs folytán megint visszafanyalodtak a karókhöz. A nevető diákok pedig újra csak a meszelővel fogadták őket.

Az egyik jezsovita jó távolból agítani kezdett:

— Adjátok meg magatokat atyámfiái; az ellenállás esztelenség. A katonaság előbb utóbb fegyvert használ, és akkor úgyis vége mindennek.

— Hazudsz condrás — kiáltott vissza jókedvűen Mokcsay. Bírjuk az utasítás másolatát, amit a nagyszombati rendfőtől újévre kapott Rajcsányi főangyal: curiam omnibus capere artibus, vita hominum parcere tamen debet.

A barát nem tudta megdöbbenését elpalástolni. Ezelőtt két órával olvasta fel a páterek előtt Rajcsányi uram a titkos utasítást, hogy az iskola megszállásánál senki testi épségében vagy éppen emberéletben semmi kár ne essék. Azért is volt, hogy a katonaságból csak tíz higgadt öreg embernek adtak kardot — ijesztésül. És most ez az átkozott eretnek szószerint idézi a titkos utasítást. Világos, hogy a várban ügyes kémek dolgoznak a protestánsok javára. Tehetetlen dühhel rázta az öklét a diák felé:

Lopók, sivatagok, spiontartók!

— Furibus furtum facere nullam habet offensionem — felelt Mokcsay nevetve. Ti is fizettétek ellenünk Stibli Samut kölcsönkenyér visszajár.

Közben a barátok végig szaladták a cigánysor és a katonasor külső felét, hogy esetleg az ablakokon át nem lehetne-e behatolni valahol. Mindenütt hallatlan erős vasrácsokat találtak; ezek mögül minden ablakból két két diák vigyorgott a szemük közé. Belátták, hogy ha sikerülne is megbontani az ablak rácsát, az se érne semmit, mert ilyen keskeny résen állva tíz ember akár százat is feltartóztathat. Újra visszamentek a latorkerthez.

— Kardosok előre; a latorkertet meg kell bontani karddal, ahogy lehet.

Ez keserves munka volt. A kard nem igen vált itt be. Lelőkték hát és megint

kezdték úgy, mint az imént. Közben persze a másik oldalról a meszelőkkel tönkrepocsékkolták őket. Különösen vadásztak az arcukra. A katonák köpték a nyomdafestéket és lassanként éktelen dühbe jöttek. Az óvatos páterek most már maguk kezdték csitítani őket, de azok se láttak, se hallottak.

— Vért isznak még ma a pataki kutyák! — ordította egy tönkre mázolt robozstus hajdú és dühhel rángatta a karókat. Egy jezsovita páter odament, hogy csitítsa. De az mellbelökte a barátot, úgyhogy az nekidőlt a latorkertnek. Felhasználta ezt egy ügyes meszelős és egyetlen húzással úgy befirnájcsolta a jezsuita képét, hogy Szenegambiában főszépségnek is elmehegetett volna azzal a fekete ábrázattal. Óriási öröm volt ez a diákoknak, a katonák dühét azonban még csak növelte. Mostmár önként is odaugrottak a hajdúk a latorkerthez, s két-két katona szembenállva rángatta a karókat. Cudar erősen álltak ezek, de lassan azért engedniük kellett a folytonos cibálásnak. Az első óra lefolytával három sor karó már ki volt szedve és már megkezdték a negyediket is. A megcsúfoltatás meg a kétségtelen eredmény erőt adott a hajdúknak. A diákságnak gyorsan elpárolgott a kedve, mikor észrevette, hogy már csak idő kérdése az áttörés. A gyávábbak bevonultak az épületbe. Maguk a jezsuiták voltak megdöbbenve a legjobban a katonák veszett dühétől. Csillapítani akarták őket, de azok rájuk emelték a kitört karókat. Vért akart a várnép; mögöttük a kéztördelő páterek, előttük a sápadt, megfélemlült diákság. És már az ötödik sor karót is megkezdték; egy kisdíák eljajdította magát:

— Jaj, csináljunk valamit, mert a kardosok megölnek!

A szenior nevetve odafordult:

— Várjál még kis fiam, előbb hadd játszáki magukat, majd annak idején beszélünk a fejükkel.

A diákság nem tudta, mit gondoljon és szepegve nézett körül. Így telt el egy jó fertály. Mikor aztán már úgy volt, hogy az utolsó sor karóhoz érnek, a szenior odaszólt az esküdtekhez.

— Azt hiszem, eleget erőlködtek már. Engedjüki most már megpihenni szegényeket.

Mokcsay bólított, hogy helyes. Aztán odament a meszelőkhöz, felvett egyet. Tempós lassúsággal, mint akinek van ráérő ideje, összeborogatta az edényekből a még bennük maradt átramentot, bemártotta a meszelőt, és a pár méterre levő katonák arcain sorra végighuzigálta. A vérig ingerelt hajdúk állati üvöltésben törtek ki. Dühükben borzalmasak voltak már; készen az emberölésre.

— Hanem most már ideje fiaim, hogy új latorkert készíttessék — szólt nyugodtan a szenior.

Aztán hátrakiáltott:

— Gyerünk a kantákkal emberek!

Csertörő uram a kilenc kocsisával megjelent a színen. A tíz embernek mindenik karján egy-egy öreg kanna volt. Ott, ahol olyan fúrca szalmás volt a föld, szétlocsolták a kannák tartalmát. Az erős pálinkaillat elárulta, hogy mi volt a kiöntött folyadék. Megtörtént ez a művelet egy perc alatt. Ekkor Mokcsay előhozott egy lapát parazsat és ráborította arra a helyre, amely legnedvesebb volt. Kékes láng csapott fel köröskörül és az a láng igen gyorsan terjedt. Nemsokára előntötte az egész vonalat a latorkert hosszában. A katonák megálltak és meghökkentek.

(Folyt. köv.)

BETŰREJTVÉNYEK.

(Egyenkint 2 pont.)

Jekisa Ervin

K-10 q-n

Sándor Judit

E
AKÁC

Lakos György

VÉLA

Sándor Judit

+
z

KOCKAREJTVÉNY.

(4 pont)

Bruckner József

GALAGONYA
ARATÓ KAT
LAKAT OS
ATAROK
GÓTOK
OKOK
NAS
YT
A

XXXXXXXXXX
XXAGGUYL
OOOOOOOO
OXXYYT
TTTTT
KKKX
KKK
KS
X

Bokor
Munkásokat
Iparos
Kártyajáték *Nevelővel*
Nép
Előzmények
Folyó
YT
Kötőszó *Nevelő*

Pontversenyünk állása: Andreics Etus 54, Barna Imre 16, Bánky Zoltán 106, Becskő Zsuzsanna 80, Boross László 18, Bruckner József 108, Csáky Csaba 6, Farkas János 36, Fazekas László 38, Filippinyi János 98, Forster Miklós 44, Gulyás Mihály 28, Gyeney György 100, Györe János 18, Jankó Miklós 52, Jekisa Ervin 50, Kozma Márta 40, Kokavec Károly 18, Kupfer Péter 18, Lackner Sándor 34, Lakos György 58, Lestyán Goda György 18, Lestyán

Goda Mária 18, Marschalkó Gyula 108, Mohos Olga 17, Odorfer Magda 108, Pamer Eleonóra 18, Pataky Lenke 110, Sándor Judit 113, Schäfer Henrik 17, Schmidt Gusztáv 18, Simon Margit 36, Szokolay Sándor 38, V. Horváth József 18, Vánkos József 18, Vitéz Lóránt 18, Varsányi Andor 18.

Februári számunk rejtvényecinek megfejtéséért könyvjutalmat nyert: Andreics Etus VI., o. t. Bpest, VIII., Kerepesi-út 5. és Gulyás Mihály V. o. t., Kondoros, Árpád-u. 313.

Az 1939. februári szám rejtvényeinek megfejtése:

1. Keresztrejtvény.

I N F I N I T E Z I M Á L I S ■
N Y A K É K E ■ A P O S T O L ■
D ■ R ■ G E L L É R T ■ ■ A M
I E M ■ E R E Y G ■ O L A J F A
A L ■ A R ■ K E ■ Ö R Ö R ■ ■ T
■ K N L ■ S I ■ Á T ■ D A K A R
E E E E ■ P U P V Á L T Ó ■ Ó
U N G V Á R Á ■ Ö L E O Z I M
T ■ R E P Ü L L É S ■ ■ G A L A
E V I L O ■ D É ■ J Ó ■ É K O ■
R ■ ■ E L I R ■ S Ó ■ A ? ■ N B
P I K T O R ■ D I Z Ö Z ■ K A R
E R ■ ■ A R I O S T O ■ E ■ O
■ A R Á N Y O S ■ E U V O T A S
■ K A R I N T H Y F R I G Y E S

2. Betűrejtvények.

S Z I N É S Z
S Z Á N T Ó F Ö L D
K Ö R Ö S
F E L T Á M A D Á S

Mit nyújt az Evangélikus Egyházkerü- letek Jóléti Egyesülete.

A családban előforduló halálesetkor temetkezési segélyt. Kiházasítási, tanulmányi és neveltetési segélyt. — Élet, nyugdíj, tűz, jég, betörés, baleset, szavatosság, gyár, autó biztosításainak a legolcsóbb díjtételét. — A tagok érdekeit a **Jóléti Egység** gondos figyelemmel segíti elő. — Evangélikus egyházát támogatja mindenki, aki a **Jóléti Egysületet** felkarolja. — Hívja fel mindenki a hittestvérek figyelmét a **Jóléti Egyesületre**.

Felvilágosítással és tájékoztatással szolgál az egyesület központja: Budapest, IV., Fehérhájó-u. 8—10. (Ev. bérház). Telefon: 186—332, valamint a kerületi fiókok: Békéscsaba, Debrecen, Érsekújvár, Győr, Kassa, Miskolc, Pécs, Szeged, Szombathely. Minden egyházközségben megbízottai vannak az egyesületnek. — Állandóan felveszünk és foglalkoztatunk megfelelő javadalmazással tagszerzőket, hölgyeket is.

BUDAPEST, 1939. MÁRCIUS.

XVII. ÉVFOLYAM 7. SZÁM.

IFJÚ ÉVEK. Ifjúsági folyóirat.

Alapította **Algöver Andor**.

Főszerkesztő: **Dr. Bánkúti Dezső**. Felelős szerkesztő és kiadó: **Dr. Rempert Elek**.

Szerkesztő bizottság: **Dr. H. Gaudy László**, Bpest, **Dr. Keken András**, Hódmezővásárhely, **Raskó Kálmán**, Szarvas, **Dr. Ruhmann Jenő**, Sopron, **Weiszer Gyula**, Nyiregyháza, **Dr. Zelenka Margit**, Bpest.

Szerkesztőség: Budapest, VII., Vilma királynő-út 19.

Kéziratok a felelős szerkesztő lakására, Bpest, VII., Damjanich-u. 28b, III. 22. küldendők

A kiadóhivatal vezetője: **Ruzicska László**, Budapest, XI., Váli-út 4. II. 2.

Postatakarékpénztári csekkszám: 26.111.

A lap megjelenik a tanév folyamán minden hónapban.

Előfizetési ára egy évre 4 pengő; egyes szám ára 50 fillér.